

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΝ

ΜΕ ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΑ

200 ερωτήσεις και απαντήσεις
για το σχέδιο Ανάν

Λευκωσία
Μάρτιος 2004

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αυτή είναι η δεύτερη, αναθεωρημένη και εμπλουτισμένη έκδοση του ένθετου «Το σχέδιο Ανάν με απλά λόγια». Έχουν προστεθεί δύο νέες ενότητες (VI. Συνιστώντα Κράτη και IX. Ανθρώπινα Δικαιώματα), καθώς επίσης και 50 νέες ερωτήσεις και απαντήσεις. Στόχος είναι να δοθούν απαντήσεις, με απλά λόγια, στα κυριότερα ερωτήματα γύρω από το σχέδιο Ανάν.

Είναι η ώρα του προβληματισμού για όλους μας· για όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας. Είναι αυτό που μας προσφέρεται η «λύση» που επιθυμούμε για εμάς, για τα παιδιά μας·

Είναι, όμως, και η ώρα της *δικής μας* επιλογής.

Για πιο εξειδικευμένες αναλύσεις αναφορικά με το σχέδιο Ανάν, παραπέμπουμε σε ειδική βιβλιογραφία στο τέλος του κειμένου. Το κείμενο επιμελήθηκε ομάδα επιστημόνων της Παγκύπριας Κίνησης Πολιτών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Εισαγωγικά ερωτήματα	4-5
II. Ο χαρακτήρας του νέου κράτους	6-9
III. Εκτελεστική εξουσία	9-12
IV. Νομοθετική εξουσία	13-15
V. Ανώτατο δικαστήριο	15-16
VI. Συνιστώντα κράτη	16-18
VII. Έποικοι	18-20
VIII. Επιστροφή των προσφυγών	20-21
IX. Ανθρώπινα δικαιώματα	22-25
X. Οικονομικές πτυχές	26-29
XI. Περιουσιακό – Αποζημιώσεις	30-33
XII. Ασφάλεια	33-37
XIII. Μεταβατικές περίοδοι	37-39
XIV. Η επόμενη μέρα σε περίπτωση που δεν λυθεί το Κυπριακό πριν από την 1 ^η Μαΐου	40-42
Ενδεικτική βιβλιογραφία	43

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1. Υπήρξε ποτέ κράτος με παρόμοιο Σύνταγμα;

Όχι. Το σχέδιο Ανάν προωθεί ένα μοντέλο, το οποίο δεν έχει εφαρμοστεί πουθενά μέχρι σήμερα στον κόσμο και δεν υπάρχει ούτε καν ως θεωρητική πρόταση σε κάποιο βιβλίο.

2. Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την ίδρυση του νέου κυπριακού κράτους έχει προηγούμενο στο διεθνή χώρο;

Όχι. Η χρήση δημοψηφισμάτων έχει χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν για να δώσει ο λαός απάντηση σε απλά ερωτήματα, όπως το να επιλέξει το πολίτευμά του. Ποτέ όμως στο παρελθόν δεν τέθηκε ενώπιον του λαού ολόκληρο συνταγματικό κείμενο. Και μάλιστα κείμενο γεμάτο από εξειδικευμένη νομική, πολιτική και οικονομική ορολογία, την οποία ο μέσος πολίτης δεν μπορεί να κατανοήσει. Οι περισσότεροι αναλυτές συμφωνούν ότι η χρήση των δημοψηφισμάτων με παρόμοιο τρόπο παραπέμπει σε προσπάθεια νομιμοποίησης αυταρχικών καθεστώτων.

3. Ποια θα είναι η ονομασία του νέου κράτους;

Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία.

4. Είναι απλή η λειτουργία του νέου συντάγματος;

Όχι. Ειδικοί συνταγματολόγοι, οικονομολόγοι και πολιτικοί επιστήμονες συνηγορούν ότι η λειτουργία του νέου συντάγματος είναι εξαιρετικά πολύπλοκη στο επίπεδο της εκτελεστικής εξουσίας (κυβέρνησης), της νομοθετικής εξουσίας (κοινοβούλιο), αλλά και σε αυτό της δικαστικής εξουσίας (Ανώτατο Δικαστήριο).

5. Ποιες θα είναι οι επίσημες γλώσσες του νέου κράτους;

Η Ελληνική και η Τουρκική. Θα προβλέπεται με νόμο η χρήση της Αγγλικής για επίσημους σκοπούς.

6. Ποιες θα είναι οι αργίες του νέου κράτους;

- α. 1η Ιανουαρίου (Πρωτοχρονιά)
- β. 1η Μαΐου (Πρωτομαγιά)
- γ. 25η Δεκεμβρίου (Χριστούγεννα)
- δ. Μεγάλη Παρασκευή

ε. Δευτέρα του Πάσχα

στ. Η πρώτη μέρα του Ραμαζανιού / Sheker Bayram

ζ. Η πρώτη μέρα του Kurban Bayram

η. Η ημέρα της γέννησης του Προφήτη Μωάμεθ

7. Τι προβλέπει το σχέδιο Ανάν για τις ευρωεκλογές;

Σύμφωνα με το σχέδιο Ανάν, τουλάχιστον δύο από τις έξι έδρες της Κύπρου στο ευρωκοινοβούλιο θα πρέπει να ανήκουν στο τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος.

8. Ποιες Συνθήκες ισχύουν στη νέα κατάσταση πραγμάτων;

Η Συνθήκη Εγκαθίδρυσης, η Συνθήκη Εγγυήσεως και η Συνθήκη Συμμαχίας εξακολουθούν να ισχύουν στη νέα κατάσταση πραγμάτων, με την προσθήκη νέων πρωτοκόλλων. Με αυτό τον τρόπο, επαναβεβαιώνονται όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των εγγυητριών δυνάμεων (Βρετανίας, Τουρκίας και Ελλάδας), όπως αυτά ίσχυαν με τις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου το 1960.

9. Ποιες θα είναι οι σχέσεις της Κύπρου με την Ελλάδα και την Τουρκία;

Σύμφωνα με το σχέδιο Ανάν, η Κύπρος είναι υποχρεωμένη να διατηρεί ιδιαίτερους δεσμούς φιλίας με την Ελλάδα και την Τουρκία, να σέβεται τη μεταξύ τους ισορροπία, όπως την περιγράφει το σχέδιο, και να υποστηρίζει την ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

10. Πώς θα διαμορφώνεται η εξωτερική πολιτική της Κύπρου και οι σχέσεις της με την Ευρωπαϊκή Ένωση;

Η Κύπρος δεν μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις σε θέματα εξωτερικής πολιτικής, χωρίς την προηγούμενη διαβούλευσή της με την Τουρκία και την Ελλάδα. Η εξωτερική της πολιτική και οι σχέσεις της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Ένωση καθορίζονται από ένα πλαίσιο συνεννόησης, συνεργασίας και ισορροπιών μεταξύ του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους, του ελληνοκυπριακού συνιστώντος κράτους, της Ελλάδας και της Τουρκίας.

II. Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

11. Είναι το νέο κράτος ομοσπονδία;

Αν και διεθνώς δεν υπάρχει κάποιο καθορισμένο σύστημα ομοσπονδιακής οργάνωσης του κράτους, οπωσδήποτε το κράτος που περιγράφεται στο σχέδιο Ανάν δεν αντιστοιχεί σε κάποιο γνωστό μοντέλο ομοσπονδίας. Ιδιαίτερα προβληματικό είναι από την άποψη αυτή το γεγονός ότι το νέο κράτος δεν θα διαθέτει δυνατότητα επιβολής των αποφάσεών του. Επιπρόσθετα, στο σχέδιο περιέχεται η αδιανόητη για ομοσπονδιακό κράτος ρήτρα ότι δεν υπάρχει ιεραρχία ανάμεσα στους νόμους του κοινού κράτους και τους νόμους των συνιστώντων κρατών.

12. Είναι κυρίαρχο το νέο κράτος;

Παρόλο που στο σχέδιο Ανάν αναφέρεται ότι το νέο κράτος είναι κυρίαρχο, πολλές άλλες διατάξεις του σχεδίου αποδεικνύουν το αντίθετο. Η παρουσία ξένων στρατιωτικών δυνάμεων στην Κύπρο και το δικαίωμά τους να επεμβαίνουν στα εσωτερικά του νέου κράτους, αποδυναμώνουν την κυριαρχία του. Ως αποτέλεσμα, έχει υποστηριχθεί από πολλούς αναλυτές ότι το κυπριακό κράτος μετατρέπεται σε προτεκτοράτο.

13. Θα έχει το νέο κράτος μια διεθνή προσωπικότητα;

Στο σχέδιο Ανάν αναφέρεται ότι το νέο κράτος θα έχει μια διεθνή προσωπικότητα. Όπως έχει παρατηρηθεί όμως από τους περισσότερους αναλυτές, η διεθνής προσωπικότητα του νέου κράτους είναι ιδιαίτερα προβληματική. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση εξαρτάται από τα πανίσχυρα συνιστώντα κράτη, με τρόπο ώστε η διεθνής εκπροσώπηση του κράτους να εξαρτάται στην πράξη από τη συναίνεση των συνιστώντων κρατών.

14. Διαλύεται η Κυπριακή Δημοκρατία;

Ναι. Το σχέδιο Ανάν καθιστά σαφές ότι δημιουργείται μια «νέα κατάσταση πραγμάτων», ενώ το βασικό κείμενο αναφέρεται ως «Ιδρυτική Συμφωνία», παραπέμποντας στη δημιουργία νέου κράτους.

15. Είναι όμως το νέο κράτος μετεξέλιξη της Κυπριακής Δημοκρατίας;

Όπως υποστήριξε ο κ. Pfirter, ένας από τους συντάκτες του σχεδίου Ανάν και νομικός σύμβουλος του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ, αυτό περιέχει πρόνοιες με τις οποίες εξασφαλίζεται η συνέχεια και των δύο πλευρών, δηλαδή της Κυπριακής Δημοκρατίας και του ψευδοκράτους.

Ο κ. Pfirter υποστήριξε ότι το σχέδιο Ανάν επέλεξε την προσέγγιση της παρθενογένεσης, δηλαδή της γένεσης νέου κράτους. Πουθενά στο σχέδιο Ανάν δεν αναφέρεται ότι το νέο κράτος αποτελεί μετεξέλιξη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι εφόσον δεν απαιτείται υποβολή αίτησης στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συνεπάγεται ότι το νέο κράτος αποτελεί μια ιδιόμορφη μετεξέλιξη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η απάντηση αυτή όμως δεν αρκεί, εκτός αν εξεταστεί παράλληλα το ζήτημα της νομιμοποίησης του ψευδοκράτους.

16. Νομιμοποιείται το ψευδοκράτος;

Υπάρχουν πολλά στοιχεία που θα επέτρεπαν στην τουρκοκυπριακή πλευρά να υποστηρίξει μια τέτοια θέση (νομιμοποίησης του ψευδοκράτους). Τα σημαντικότερα από αυτά είναι:

- η εξίσωση του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας με τον ηγέτη ενός ανύπαρκτου κράτους
- η διεξαγωγή χωριστών δημοψηφισμάτων και η αναφορά σε ξεχωριστούς λαούς
- η αναδρομική νομιμοποίηση όλων των πράξεων εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής φύσης του ψευδοκράτους
- η διπλή ονομασία των αναφερόμενων χωριών της Κύπρου στο σχέδιο
- το γεγονός ότι το κατάλοιπο των εξουσιών, δηλαδή οι ακαθόριστες αρμοδιότητες, παραμένει στα συνιστώντα κράτη και όχι στο ομόσπονδο

17. Δηλαδή νομιμοποιούνται αναδρομικά όλες οι πράξεις του ψευδοκράτους;

Ναι. Νομιμοποιούνται αναδρομικά όλες οι πράξεις εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής φύσης που είχε πραγματοποιήσει το ψευδοκράτος πριν τη θέση σε ισχύ της Ιδρυτικής Συμφωνίας.

18. Πώς εξισώνεται ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας με τον κατοχικό ηγέτη;

Στο προοίμιο της συνολικής πρότασης για διευθέτηση του κυπριακού προβλήματος αναφέρεται: «Εμείς, οι δημοκρατικά εκλεγμένοι ηγέτες των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων ...». Η πρόταση αυτή έχει δύο βασικά προβλήματα. Ο Ραούφ Ντενκτάς δεν είναι δημοκρατικά εκλεγμένος ηγέτης των Τουρκοκυπρίων, εφόσον δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δημοκρατική μια εκλογή που πραγματοποιήθηκε με τη

συμμετοχή των εποίκων, μέσα στα πλαίσια ενός μη αναγνωρισμένου κράτους. Επιπλέον, ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι διεθνώς αναγνωρισμένος ως πρόεδρος τόσο των Ελληνοκυπρίων όσο και των Τουρκοκυπρίων. Ουδέποτε έχει εκλεγεί ως πρόεδρος των Ελληνοκυπρίων και ουδέποτε θεωρήθηκε διεθνώς ως τέτοιος.

19. Αν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αντιπροσωπεύει τους Ελληνοκυπρίους, τότε ποιος αντιπροσωπεύει την Κυπριακή Δημοκρατία;

Κανέναν. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, όπως εμφαντικά τονίζεται στο προοίμιο, αντιπροσωπεύει την ελληνοκυπριακή πλευρά και κανέναν άλλο. Συνεπώς, η Κυπριακή Δημοκρατία μετεξελίσσεται χωρίς τη συναίνεση οποιουδήποτε πολιτειακού οργάνου, συμπεριλαμβανομένου και του ιδίου του Προέδρου της.

20. Τι σημαίνει η διπλή ονομασία των κυπριακών χωριών;

Στο σχέδιο Ανάν, τα χωριά αναφέρονται με διπλή ονομασία, μια ελληνική και μια τουρκική, όπως Rizokarpaso / Dikkarparaz, Agialousa / Yeni Erenköy, Agia Trias / Sipahi. Οι τουρκικές ονομασίες των χωριών αντιστοιχούν στην αλλαγή των ονομάτων, που πραγματοποίησε το καθεστώς Ντενκτάς, μια πρακτική την οποία καταδίκασε επανειλημμένα στο παρελθόν ο Ο.Η.Ε, συμπεριλαμβανομένου και του ιδίου του Κόφι Ανάν. Συνεπώς, η αναγνώριση της διπλής ονομασίας στο σχέδιο, αποτελεί ένα σημαντικότατο πολιτιστικό έγκλημα κατά της Κύπρου και ταυτόχρονα μια έμμεση αναγνώριση του ψευδοκράτους και των παράνομων ενεργειών του.

21. Γίνεται αναφορά σε χωριστούς λαούς στο σχέδιο Ανάν;

Ναι. Σύμφωνα με το σχέδιο Ανάν «ο λαός κάθε συνιστώντος κράτους θα εκλέγει με το αναλογικό σύστημα 24 μέλη της Γερουσίας». Επίσης, οι τροποποιήσεις των μη βασικών άρθρων του Συντάγματος θα τίθενται σε δημοψηφίσματα «για έγκριση με χωριστή πλειοψηφία από το λαό κάθε συνιστώντος κράτους».

22. Διασφαλίζεται ότι η Κύπρος δεν θα διχοτομηθεί στο μέλλον;

Όχι. Παρά την αναφορά στο σχέδιο Ανάν ότι η διχοτόμηση απαγορεύεται, είναι γενικά αποδεκτό ότι η διχοτόμηση δεν είναι ζήτημα εσωτερικού δικαίου του κάθε κράτους, αλλά διεθνούς δικαίου. Το σχέδιο Ανάν, μέσα από την αναφορά σε χωριστούς λαούς, τη διεξαγωγή

χωριστών δημοψηφισμάτων και τη συνεταιρική μορφή του νέου κράτους, παρέχει επιχειρήματα στο σημερινό ψευδοκράτος για να διεκδικήσει την αναγνώρισή του σε περίπτωση που το νέο κράτος δεν λειτουργήσει ομαλά. Στο παρελθόν υπήρξαν πολλές περιπτώσεις όπου η πρόνοια του συντάγματος για απαγόρευση της διχοτόμησης δεν ήταν αρκετή για να κρατήσει το κράτος ενωμένο (π.χ. Τσεχοσλοβακία και Γιουγκοσλαβία).

23. Μπορεί να βελτιωθεί το συνταγματικό πλαίσιο του σχεδίου Ανάν μετά τη λύση;

Είναι εξαιρετικά αμφίβολο. Τα βασικά άρθρα του Συντάγματος δεν μπορούν να τροποποιηθούν. Το συνταγματικό πλαίσιο μπορεί να αλλάξει μόνο ως προς τα μη βασικά άρθρα.

24. Είναι εύκολο να αλλάξουν τα μη βασικά άρθρα του Συντάγματος;

Όχι. Τα μη βασικά άρθρα μπορούν να τροποποιηθούν μόνο μέσα από μια πολύπλοκη διαδικασία. Για την τροποποίηση ακόμα και της πιο ασήμαντης διάταξης προϋποτίθεται η έγκριση της πλειοψηφίας των γερουσιαστών και των βουλευτών, η συναίνεση των κυβερνήσεων των συστατικών κρατών, αλλά και η χωριστή πλειοψηφία των πολιτών των δύο συστατικών κρατών σε δημοψήφισμα. Στην πράξη, η αναθεώρηση μοιάζει αδύνατη, εκτός αν αφορά σε εντελώς ασήμαντες διατάξεις.

III. ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

25. Ποιες οι αρμοδιότητες του ομοσπονδιακού κράτους;

Το ομοσπονδιακό κράτος θα έχει αρμοδιότητες στα ακόλουθα θέματα:

- Εξωτερικές σχέσεις, περιλαμβανομένης της συνομολόγησης διεθνών συνθηκών, και στην αμυντική πολιτική με βάση τις συμφωνηθείσες διευθετήσεις ασφάλειας και τις διεθνείς υποχρεώσεις της Κύπρου.
- Σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Αρμοδιότητες της Κεντρικής Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης νομίσματος, της νομισματικής πολιτικής και των τραπεζικών κανονισμών.
- Ομοσπονδιακά χρηματοοικονομικά θέματα, συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού και όλης της έμμεσης

φορολογίας, των τελωνείων, των φόρων κατανάλωσης, καθώς και της ομοσπονδιακής οικονομικής και εμπορικής πολιτικής.

- Φυσικοί πόροι, περιλαμβανομένων των υδάτινων πόρων.
- Μετεωρολογία, αεροπορία, διεθνής ναυτιλία και ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα.
- Επικοινωνίες, περιλαμβανομένων των ταχυδρομικών και των ηλεκτρονικών, καθώς και των τηλεπικοινωνιών.
- Κυπριακή ιθαγένεια, περιλαμβανομένης της έκδοσης διαβατηρίων.
- Μετανάστευση, περιλαμβάνοντας το άσυλο, την απέλαση και την έκδοση αλλοδαπών.
- Πάταξη της τρομοκρατίας, της διακίνησης ναρκωτικών, του ξεπλύματος παράνομου χρήματος και του οργανωμένου εγκλήματος.
- Απονομή χάριτος και αμνηστίας, με εξαίρεση τα εγκλήματα που αφορούν μόνο το ένα συνιστών κράτος.
- Πνευματική ιδιοκτησία, μέτρα και σταθμά.
- Αρχαιότητες.

26. Πώς θα κυβερνάται το νέο κράτος;

Θα κυβερνάται από ένα εξαμελές Προεδρικό Συμβούλιο του οποίου τα μέλη εκλέγονται για πενταετή θητεία.

27. Ποια η σύσταση του Προεδρικού Συμβουλίου;

Αναλογικά, σε σχέση με τον πληθυσμό των συνιστώντων κρατών. Με βάση τα υφιστάμενα πληθυσμιακά δεδομένα, θα πρέπει να θεωρήσουμε πως η αναλογία εντός του Προεδρικού Συμβουλίου θα είναι τέσσερα μέλη από το ελληνοκυπριακό συνιστών κράτος και δύο από το τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος.

28. Πώς θα εκλέγονται τα μέλη του Προεδρικού Συμβουλίου;

Τα μέλη θα εκλέγονται από κοινή λίστα με ειδική πλειοψηφία, που θα περιλαμβάνει τουλάχιστον τα 2/5 (δηλαδή το 40%) των γερουσιαστών που θα προέρχονται από κάθε συνιστών κράτος, καθώς και με απλή πλειοψηφία των παρόντων βουλευτών.

29. Τι σημαίνει αυτό στην πράξη;

Αυτό σημαίνει ότι το εξαμελές Προεδρικό Συμβούλιο θα πρέπει να προέρχεται είτε από ένα ευρύτερο συνασπισμό τουλάχιστον τεσσάρων ελληνοκυπριακών και τουρκοκυπριακών κομμάτων, είτε από ένα

γενικότερο πολιτικό συμβιβασμό στον οποίο θα εκπροσωπούνται όλες οι μεγάλες πολιτικές δυνάμεις της Κύπρου με έναν τουλάχιστον εκπρόσωπο ανά κόμμα. Επομένως, η εκλογή νέας κυβέρνησης είναι εξαιρετικά προβληματική.

30. Ποιος θα ασκεί τα καθήκοντα του Προέδρου;

Κάθε ένα από τα έξι μέλη του Προεδρικού Συμβουλίου θα ασκεί εκ περιτροπής καθήκοντα Προέδρου του κράτους και ένα άλλο καθήκοντα Αντιπροέδρου για διάστημα δέκα μηνών. Στην περίπτωση που ο Πρόεδρος του κράτους θα προέρχεται από το ελληνοκυπριακό συνιστών κράτος, τότε ο Αντιπρόεδρος θα πρέπει να προέρχεται από το τουρκοκυπριακό, και το αντίθετο.

31. Πώς θα λαμβάνονται οι αποφάσεις;

Το Προεδρικό Συμβούλιο θα προσπαθεί να εξασφαλίζει αποφάσεις με συναίνεση. Αν η συναίνεση δεν μπορεί να επιτευχθεί, τότε αυτό θα λαμβάνει αποφάσεις με ειδική πλειοψηφία των μελών, η οποία θα πρέπει σε κάθε περίπτωση, να περιλαμβάνει ένα τουλάχιστον μέλος από κάθε συνιστών κράτος.

32. Μπορεί να προκύψει αδιέξοδο;

Ναι. Το Προεδρικό Συμβούλιο θα οδηγείται σε αδιέξοδο ως προς τη λήψη μιας απόφασης τόσο σε περίπτωση που προκύψει ισοψηφία 3 – 3 των έξι μελών του Προεδρικού Συμβουλίου, όσο και σε περίπτωση που τα τέσσερα μέλη του Προεδρικού Συμβουλίου τα οποία θα προέρχονται από το ελληνοκυπριακό συνιστών κράτος έχουν αντίθετη άποψη από τα δύο μέλη του Προεδρικού Συμβουλίου τα οποία θα προέρχονται από το τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος.

33. Δεν θα υπάρχει δηλαδή δικαίωμα βέτο, όπως στη Ζυρίχη;

Στο ζυριχικό Σύνταγμα του 1960, ο Τουρκοκύπριος Αντιπρόεδρος διέθετε δικαίωμα βέτο επί περιορισμένων θεμάτων, δηλαδή επί εξωτερικής πολιτικής, άμυνας και ασφάλειας. Το δικαίωμα βέτο στο σχέδιο Ανάν είναι, αντίθετα, απεριόριστο και επεκτείνεται επί όλων των θεμάτων. Για να υπάρξει βέτο, όμως, θα πρέπει να συναινούν και τα δύο μέλη που προέρχονται από το τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος.

34. Σε περίπτωση αδιεξόδου, ποιο μέλος του Προεδρικού Συμβουλίου θα λαμβάνει τις κρίσιμες αποφάσεις;

Κανένα. Η απόφαση θα λαμβάνεται από το Ανώτατο Δικαστήριο και όχι από κυβερνητικό όργανο. Τα πρόσωπα που ασκούν την εκτελεστική λειτουργία δεν διαθέτουν οποιουδήποτε μηχανισμού που να τους επιτρέπουν να αντιμετωπίζουν με επιτυχία τα αδιέξοδα που οι ίδιες οι συνταγματικές ρυθμίσεις προκαλούν.

35. Πώς θα κατανέμονται τα υπουργεία;

Τα υπουργεία θα κατανέμονται μετά από απόφαση του Προεδρικού Συμβουλίου. Αν δεν υπάρχει συμφωνία, τότε τα υπουργεία θα κατανέμονται στη βάση του χρόνου συμμετοχής στο Συμβούλιο. Μεταξύ μελών που έχουν ίση χρονική θητεία στο Συμβούλιο θα γίνεται κλήρωση.

36. Ποια θα είναι τα υπουργεία αυτά;

Στο σχέδιο αναφέρονται ονομαστικά μόνο δύο υπουργεία. Αυτά είναι το υπουργείο Εξωτερικών και το υπουργείο Ευρωπαϊκών Υποθέσεων. Οι επικεφαλής των δύο αυτών υπουργείων δεν θα μπορούν να προέρχονται από το ίδιο συνιστών κράτος. Αν ο υπουργός Εξωτερικών είναι Ελληνοκύπριος, τότε ο υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων θα είναι Τουρκοκύπριος και το αντίστροφο.

37. Πόσες κυβερνήσεις θα υπάρχουν στην Κύπρο;

Τρεις. Εκτός από το εξαμελές Προεδρικό Συμβούλιο, θα υπάρχουν και δύο ακόμα κυβερνήσεις, μια για κάθε συνιστών κράτος. Κάθε μια από αυτές θα έχει τα δικά της υπουργεία.

38. Πώς θα στελεχωθεί η δημόσια υπηρεσία του ομοσπονδιακού κράτους;

Κατ' αρχήν αναλογικά. Όμως τουλάχιστον το 1/3 των δημοσίων υπαλλήλων σε κάθε επίπεδο της διοίκησης θα πρέπει να προέρχεται από το τουρκοκυπριακό κράτος.

39. Πώς θα στελεχωθεί η ομοσπονδιακή αστυνομία;

Από ίσο αριθμό αστυνομικών από το ελληνοκυπριακό και το τουρκοκυπριακό κράτος.

IV. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

40. Ποιος θα ψηφίζει τους νόμους;

Το Κοινοβούλιο του ομοσπονδιακού κράτους, το οποίο θα αποτελείται από δύο σώματα, τη Βουλή και τη Γερουσία. Κάθε σώμα θα αποτελείται από 48 μέλη, τα οποία θα εκλέγονται για πενταετή θητεία.

41. Πώς θα συγκροτείται η Γερουσία;

Η Γερουσία θα αποτελείται από ίσο αριθμό γερουσιαστών από κάθε συνιστών κράτος. Θα αποτελείται συνεπώς από 24 γερουσιαστές, οι οποίοι θα προέρχονται από το ελληνοκυπριακό συνιστών κράτος και από άλλους 24 γερουσιαστές, οι οποίοι θα προέρχονται από το τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος.

42. Πώς θα συγκροτείται η Βουλή;

Η Βουλή θα αποτελείται από 33 βουλευτές οι οποίοι θα προέρχονται από το ελληνοκυπριακό συστατικό κράτος, 12 βουλευτές οι οποίοι θα προέρχονται από το τουρκοκυπριακό συστατικό κράτος, ένα Λατίνο, ένα Μαρωνίτη και έναν Αρμένιο.

43. Πώς θα ψηφίζεται ένας νόμος;

Για να ψηφιστεί οποιοσδήποτε νόμος, θα πρέπει στην πλειοψηφία του συνόλου των γερουσιαστών που εγκρίνει την απόφαση να περιλαμβάνονται τουλάχιστον 6 γερουσιαστές από κάθε συνιστών κράτος. Στην αντίθετη περίπτωση, ο νόμος δεν θα μπορεί να ψηφιστεί.

44. Τι είναι η ειδική πλειοψηφία;

Για τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης σε μια σειρά από θέματα, που θεωρούνται από τους συντάκτες του σχεδίου ως ιδιαίτερα σημαντικά, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στην πλειοψηφία του συνόλου των γερουσιαστών που θα εγκρίνει την απόφαση, τουλάχιστον 10 γερουσιαστές από κάθε συνιστών κράτος. Στην αντίθετη περίπτωση, η απόφαση δεν θα μπορεί να ληφθεί.

45. Ποια είναι αυτά τα θέματα;

Τα θέματα αυτά είναι:

- η εκλογή του Προεδρικού Συμβουλίου,
- η έγκριση του προϋπολογισμού,

- η υιοθέτηση νόμων και κανονισμών που αφορούν στην ιθαγένεια, στη μετανάστευση, στους υδατικούς πόρους και στη φορολογία,
- η επικύρωση διεθνών συνθηκών και υιοθέτηση νόμων και κανονισμών που αφορούν στον εναέριο χώρο, στην υφαλοκρηπίδα και στα χωρικά ύδατα της Κύπρου και
- η επικύρωση διεθνών συμφωνιών σε ζητήματα που εμπίπτουν στη νομοθετική αρμοδιότητα των συνιστώντων κρατών.

46. Τι ποσοστά του πληθυσμού θα εκπροσωπούνται στο Κοινοβούλιο;

Οι Ελληνοκύπριοι που θα αποτελούν περίπου το 82% του πληθυσμού, θα εκπροσωπούνται σύμφωνα με το σχέδιο Ανάν σε ποσοστό 50% στη Γερουσία και σε ποσοστό 68% στη Βουλή, ενώ οι Τουρκοκύπριοι οι οποίοι θα αποτελούν περίπου το 18% του πληθυσμού, θα εκπροσωπούνται σε ποσοστό 50% στη Γερουσία και σε ποσοστό 25% στη Βουλή. Το υπόλοιπο 7% των εκπροσώπων στη Βουλή θα είναι μέλη των Μαρωνιτών, των Αρμενίων και των Λατίνων.

47. Είναι αλήθεια ότι μια ψήφος Τουρκοκυπρίου θα ισοδυναμεί με οκτώ ψήφους Ελληνοκυπρίων;

Ναι. Το 11% του πληθυσμού (σε περίπτωση που απαιτείται ειδική πλειοψηφία) ή το 14% του πληθυσμού (σε περίπτωση που απαιτείται απλή πλειοψηφία) έχει το συνταγματικό δικαίωμα, σύμφωνα με το σχέδιο Ανάν, να επιβάλει την άποψή του επί του 89% ή του 86% του πληθυσμού αντίστοιχα. Ως αποτέλεσμα, η ψήφος ενός πολίτη του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους, ο οποίος εκλέγει έναν αντιπρόσωπο που διαφωνεί με ένα νομοσχέδιο, ισοδυναμεί με τις ψήφους εννιά άλλων πολιτών, οι οποίοι εκλέγουν αντιπροσώπους που συμφωνούν με ένα νομοσχέδιο, δηλαδή οκτώ πολιτών του ελληνοκυπριακού συνιστώντος κράτους και ενός πολίτη του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους.

48. Ποιος θα λάβει την απόφαση σε περίπτωση που δεν επιτυγχάνονται οι απαραίτητες χωριστές πλειοψηφίες;

Κανένας. Αν δεν επιτευχθούν οι χωριστές πλειοψηφίες, τότε ο νόμος ή η απόφαση δεν θα μπορεί να ληφθεί. Μοναδική επιλογή θα είναι η παραπομπή της απόφασης στο Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο θα ασκεί με τον τρόπο αυτό νομοθετική εξουσία.

49. Πόσα κοινοβούλια θα έχει η Κύπρος;

Τέσσερα. Εκτός από τη Γερουσία και τη Βουλή, οι οποίες θα αποτελούν το Κοινοβούλιο του Ομοσπονδιακού Κράτους, θα υπάρχουν και κοινοβούλια στα συνιστώντα κράτη.

V. ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

50. Ποια θα είναι η σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστηρίου;

Το Ανώτατο Δικαστήριο θα αποτελείται από εννιά δικαστές. Τρεις δικαστές θα προέρχονται από το ελληνοκυπριακό συνιστών κράτος, άλλοι τρεις δικαστές θα προέρχονται από το τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος ενώ οι υπόλοιποι τρεις δικαστές δεν θα είναι Κύπριοι. Σε περίπτωση που το Ανώτατο Δικαστήριο χωριστεί σε τμήματα, ώστε να εξετάσει κάποια υπόθεση, το κάθε τμήμα θα πρέπει να περιλαμβάνει ίσο αριθμό δικαστών από κάθε συνιστών κράτος.

51. Ποιες θα είναι οι αρμοδιότητες του Ανωτάτου Δικαστηρίου;

Το Ανώτατο Δικαστήριο θα επιλύει διαφορές μεταξύ των συνιστώντων κρατών, μεταξύ ενός ή και των δύο συνιστώντων κρατών και της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, και μεταξύ των οργάνων της ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Επίσης, θα αποφασίζει για την εγκυρότητα οποιουδήποτε ομοσπονδιακού νόμου ή νόμου των συνιστώντων κρατών και θα επιλύει οποιοδήποτε ζήτημα προκύπτει αναφορικά με την ιεραρχία των συνταγματικών νόμων. Επιπρόσθετα, θα λειτουργεί ως εφετείο για όλες τις άλλες διαφορές που αφορούν στην ερμηνεία ή σε κατ' ισχυρισμό παράβαση της Θεμελιώδους Συμφωνίας, του Συντάγματος ή των ομοσπονδιακών νόμων. Τέλος, θα εκδίδει ενδιάμεσες αποφάσεις σε περίπτωση που ένα ομοσπονδιακό όργανο καταλήξει σε αδιέξοδο στην προσπάθεια λήψης μιας απόφασης, χωρίς την οποία η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ή τα όργανά της δεν θα μπορούν να λειτουργήσουν κανονικά.

52. Σε πρακτικό επίπεδο, τι αποφάσεις μπορεί να κληθεί να λάβει το Ανώτατο Δικαστήριο, σε περίπτωση αδιεξόδου των ομοσπονδιακών οργάνων;

Μπορεί να κληθεί να λάβει κάθε σημαντική απόφαση που αφορά το κράτος. Από την ψήφιση του προϋπολογισμού, μέχρι την εκλογή των μελών του Προεδρικού Συμβουλίου και την άσκηση εξωτερικής ή οικονομικής πολιτικής.

53. Με βάση ποια κριτήρια θα λαμβάνονται οι αποφάσεις σε τέτοιες περιπτώσεις;

Τα κριτήρια βάσει των οποίων θα λαμβάνεται απόφαση στις περιπτώσεις που προκύπτει αδιέξοδο στη λειτουργία των θεσμικών οργάνων του κράτους, δεν μπορεί παρά να είναι πολιτικά. Δεν υπάρχουν προκαθορισμένα νομικά κριτήρια με τα οποία το Ανώτατο Δικαστήριο θα μπορούσε να εγκρίνει τον προϋπολογισμό ή να αποφασίσει για την άσκηση οικονομικής πολιτικής. Σε τέτοιες περιπτώσεις, το Ανώτατο Δικαστήριο -αντί τα εκλεγμένα όργανα του κράτους- θα είναι το πολιτικό όργανο και θα ασκεί εκτελεστική ή νομοθετική εξουσία.

54. Με τι πλειοψηφία θα λαμβάνει τις αποφάσεις το Ανώτατο Δικαστήριο;

Οι αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου θα λαμβάνονται ομόφωνα. Αν αυτό δεν είναι δυνατόν, τότε την απόφαση θα λαμβάνουν οι Κύπριοι δικαστές. Αν δεν επιτυγχάνεται πλειοψηφία, τότε οι τρεις ξένοι δικαστές θα λαμβάνουν, από κοινού, την απόφαση.

VI. ΣΥΝΙΣΤΩΝΤΑ ΚΡΑΤΗ

55. Πόσα συνιστώντα κράτη θα υπάρχουν;

Δύο. Το ελληνοκυπριακό συνιστών κράτος και το τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος.

56. Ποια τα χαρακτηριστικά των συνιστώντων κρατών;

Τα συνιστώντα κράτη θα έχουν δικό τους Σύνταγμα, δική τους σημαία, δικό τους εθνικό ύμνο, θα καθορίζουν ημέρες αργίας –επιπρόσθετες προς αυτές που θα ισχύουν για το κοινό κράτος– θα παραχωρούν εσωτερική ιθαγένεια –επιπρόσθετα προς την κυπριακή– θα έχουν δική τους κυβέρνηση και δικό τους κοινοβούλιο.

57. Ποιες οι αρμοδιότητες των συνιστώντων κρατών;

Τα συνιστώντα κράτη θα έχουν το δικαίωμα να ασκούν κυριαρχικά όσες αρμοδιότητες δεν ανήκουν ρητά στο ομοσπονδιακό κράτος. Οι αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνουν, ανάμεσα σε άλλα:

- τον τουρισμό

- την προστασία του περιβάλλοντος
- τη χρήση και εξοικονόμηση ενέργειας
- την αλιεία και τη γεωργία
- τη βιομηχανία και το εμπόριο, περιλαμβανομένων των ασφαλειών, της προστασίας του καταναλωτή, των επαγγελματιών και των επαγγελματιών σωματείων
- το διαχωρισμό ζωνών και την πολεοδομία, περιλαμβανομένου του σχεδιασμού για το χερσαίο εμπόριο
- τον αθλητισμό και την εκπαίδευση
- την υγεία, περιλαμβανομένων περιορισμών στον καπνό, το αλκοόλ και τα ναρκωτικά, καθώς και κτηνιατρικά θέματα
- την κοινωνική ασφάλιση και εργατικά θέματα
- το οικογενειακό, εταιρικό και ποινικό δίκαιο
- την παραδοχή αυθεντικότητας εγγράφων.

58. Δεν είναι πάρα πολλές οι εξουσίες των συνιστώντων κρατών;

Είναι. Σύμφωνα με τον κ. Pfitter, νομικό σύμβουλο του κ. Ανάν, στόχος του σχεδίου είναι να περιορίσει τις αρμοδιότητες της κεντρικής κυβέρνησης και να δώσει τις περισσότερες αρμοδιότητες στα δύο συνιστώντα κράτη. Τα συνιστώντα κράτη διαθέτουν εξαιρετικά ευρείες αρμοδιότητες, σε αντίθεση με τις περιορισμένες αρμοδιότητες του ομοσπονδιακού κράτους.

59. Θα υπάρχει συνεργασία και συντονισμός μεταξύ των συνιστώντων κρατών;

Προβλέπεται ότι «τα συνιστώντα κράτη θα προσπαθούν να συντονίζονται ή να εναρμονίζουν την πολιτική και τη νομοθεσία τους», χωρίς, όμως, να είναι υποχρεωμένα να πράττουν κάτι τέτοιο.

60. Πώς θα γίνεται η αστυνόμευση και η επιβολή της τάξης στα συνιστώντα κράτη;

Το κάθε συνιστών κράτος θα έχει τη δική του αστυνομία, η οποία θα λειτουργεί αποκλειστικά εντός αυτού και θα είναι υπεύθυνη για την προστασία και την επιβολή του νόμου και της τάξης.

61. Προβλέπεται δικαίωμα των συνιστώντων κρατών να έχουν διεθνείς σχέσεις;

Ναι. Τα συνιστώντα κράτη θα συμμετέχουν στη διαμόρφωση και την εφαρμογή της πολιτικής που αφορά στις διεθνείς σχέσεις και τις σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση σε θέματα της δικής τους σφαίρας

αρμοδιότητας, ενώ θα μπορούν να διατηρούν εμπορικές και πολιτιστικές σχέσεις με τον υπόλοιπο κόσμο.

62. Δηλαδή η Κύπρος θα έχει δύο φωνές σε εμπορικά και πολιτιστικά θέματα;

Ναι. Είναι αναμενόμενο ότι η Κύπρος θα έχει δύο φωνές στα εκπαιδευτικά συνέδρια, στον αθλητισμό κ.ο.κ. Η διαφορετική αντιμετώπιση θεμάτων, όπως είναι ο τουρισμός, οι εταιρείες, το ποινικό δίκαιο κ.ο.κ μπορεί να δημιουργήσει ιδιαίτερα προβλήματα στην οικονομία, αλλά και στο δικαιοσύνημα.

63. Υπάρχει πρακτικός τρόπος ελέγχου των συνιστώντων κρατών, σε περίπτωση που υπερβούν τις αρμοδιότητές τους;

Το σχέδιο είναι αρκετά ασαφές επί του σημείου αυτού. Προβλέπεται ότι δεν θα υπάρχει ιεραρχία μεταξύ των νόμων των συνιστώντων κρατών και των νόμων του ομοσπονδιακού κράτους, ενώ είναι εμφανές ότι δεν υπάρχει κάποιος πρακτικός τρόπος επιβολής των αποφάσεων του ομοσπονδιακού κράτους επί των συνιστώντων κρατών.

64. Μπορεί να δημιουργηθούν προβλήματα εξαιτίας της ασάφειας αυτής;

Ναι. Εφόσον η Τουρκία θα εξακολουθήσει να ασκεί έλεγχο επί του τουρκοκυπριακού συνιστώστος κράτους, είναι δυνατό να προκύψουν αρκετά προβλήματα.

VII. ΕΠΟΙΚΟΙ

65. Καταδικάζεται ο εποικισμός στο σχέδιο Ανάν;

Όχι. Η λέξη «έποικος» δεν συναντάται ούτε μια φορά στο σχέδιο Ανάν. Τα συμπεράσματα αναφορικά με την παραμονή των εποίκων εξάγονται έμμεσα, από την ερμηνεία διατάξεων που αφορούν στην ιθαγένεια.

66. Ποιοι θα είναι οι Κύπριοι πολίτες κατά την εγκαθίδρυση της Δημοκρατίας;

Σύμφωνα με το σχέδιο Ανάν, πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας θα θεωρούνται όσοι είχαν την κυπριακή ιθαγένεια το 1963, οι απόγονοί τους, καθώς και οι σύζυγοί τους. Επιπρόσθετα, κάθε πλευρά θα παραδώσει ένα κατάλογο που μπορεί να περιλαμβάνει μέχρι 45.000 ονόματα προσώπων, τα οποία θα θεωρούνται Κύπριοι πολίτες.

67. Ποια θα είναι τα κριτήρια για συμπερίληψη σε αυτό τον κατάλογο;

Στον κατάλογο αυτό θα περιλαμβάνονται, κατά προτεραιότητα, όσα πρόσωπα ηλικίας 18 ετών και άνω είχαν μόνιμη διαμονή στην Κύπρο για τουλάχιστον επτά έτη πριν φτάσουν την ηλικία των 18 ετών και για τουλάχιστον ένα έτος κατά τη διάρκεια των τελευταίων πέντε ετών, καθώς και τα ανήλικα παιδιά τους που διαμένουν μόνιμα στην Κύπρο. Επίσης, όσα πρόσωπα είχαν μόνιμη διαμονή στην Κύπρο για τουλάχιστον επτά συνεχόμενα έτη με βάση τη διάρκεια παραμονής τους.

68. Ποιοι θα περιλαμβάνονται στον κατάλογο της ελληνοκυπριακής πλευράς;

Σύμφωνα με τη λογική του σχεδίου, όσοι αλλοδαποί είχαν πολιτογραφηθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία τα τελευταία 40 χρόνια, εξισώνονται με τους εποίκους. Συνεπώς, οι πολίτες αυτοί της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν θεωρούνται αυτόματα πολίτες του νέου κράτους, παρά μόνο αν συμπεριληφθούν στον κατάλογο που θα καταθέσει η ελληνοκυπριακή πλευρά. Για παράδειγμα, επηρεάζονται οι Ελλαδίτες που εγκαταστάθηκαν πριν χρόνια στην Κύπρο, καθώς και οι αλλοδαποί σύζυγοι Κυπρίων πολιτών.

69. Δηλαδή, πόσοι έποικοι νομιμοποιούνται συνολικά;

Οι περισσότεροι. Πολιτογραφούνται ως Κύπριοι όχι μόνο όσοι έποικοι έχουν τελέσει γάμο με Τουρκοκυπρίους (δηλαδή οι καθαρά ανθρωπιστικές περιπτώσεις), αλλά και 45.000 επιπλέον έποικοι τους οποίους θα επιλέξει η τουρκική πλευρά. Επιπρόσθετα, όμως, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η δυσκολία εξακρίβωσης της ιδιότητας των απογόνων των Τουρκοκυπρίων, σε περίπτωση που η τουρκοκυπριακή πλευρά παραθέσει αναληθή στοιχεία αναφορικά με το θέμα αυτό.

70. Οι υπόλοιποι έποικοι, όμως, δεν μπορούν να νομιμοποιηθούν στο μέλλον;

Σύμφωνα με το σχέδιο Ανάν, τα συστατικά κράτη μπορούν να παραχωρήσουν μόνιμη διαμονή σε ποσοστό Ελλήνων και Τούρκων, οι οποίοι να αποτελούν το 10% του αριθμού των προσώπων που κατέχουν την εσωτερική ιθαγένεια του αντίστοιχου συνιστώντος κράτους. Συνεπώς, μπορούν να παραμείνουν νόμιμα στο νησί ακόμα 15.000 περίπου έποικοι. Οι έποικοι αυτοί, θα μπορούν να πολιτογραφηθούν Κύπριοι πολίτες, εφόσον συμπληρώσουν μόνιμη διαμονή εννιά τουλάχιστον ετών στην Κύπρο, εκ των οποίων τέσσερα έτη μετά την

έναρξη της ισχύος της Ιδρυτικής Συμφωνίας. Συνεπώς, περίπου 15.000 επιπλέον έποικοι θα μπορούν να πολιτογραφηθούν πολίτες του νέου κράτους μέσα σε τέσσερα έτη από την εγκαθίδρυσή του. Ο συνολικός αριθμός των εποίκων που θα νομιμοποιηθούν ξεπερνά, επομένως, τις 75.000.

71. Πώς θα φύγουν από την Κύπρο οι εναπομείναντες έποικοι;

Κανένας δεν γνωρίζει. Με δεδομένο ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των εποίκων νομιμοποιείται, το σχέδιο Ανάν προβλέπει πως κάθε τετραμελής οικογένεια από τους εναπομείναντες εποίκους που θα εγκαταλείψει την Κύπρο, θα λάβει ως αποζημίωση το ποσό των 10.000 ευρώ.

72. Ποιος θα επιβλέψει την αποχώρηση των υπόλοιπων εποίκων;

Το σχέδιο παραμένει ασαφές σε αυτό το σημείο. Φαίνεται πως το σχέδιο Ανάν ευελπιστεί στην καλή διάθεση των δύο πλευρών να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους. Δεν διασφαλίζεται πάντως με βεβαιότητα η αποχώρηση των εναπομείναντων, έστω, μη νομιμοποιηθέντων εποίκων, σε περίπτωση που η τουρκοκυπριακή πλευρά δεν επιθυμεί να εκπληρώσει τις δεσμεύσεις της.

VIII. ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

73. Θα επιστρέψουν όλοι οι πρόσφυγες;

Όχι. Κατά τα πρώτα έξι χρόνια προβλέπεται η δυνατότητα πλήρους απαγόρευσης της εγκατάστασης Ελληνοκυπρίων υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση. Μετά τα δύο πρώτα χρόνια, οι περιορισμοί δεν θα ισχύουν για πρόσφυγες άνω των 65 ετών, οι οποίοι θα μπορούν να συνοδεύονται από σύζυγο ή αδελφό. Επίσης, δεν θα ισχύουν για τους πρόσφυγες και τους απογόνους τους από συγκεκριμένα, ρητά αναφερόμενα στο σχέδιο, χωριά.

74. Μετά τη συμπλήρωση της εξαετίας, θα επιστρέψουν όλοι οι πρόσφυγες;

Όχι. Μεταξύ του 7ου και του 10ου έτους προβλέπεται η δυνατότητα επιστροφής Ελληνοκυπρίων, εφόσον δεν υπερβαίνουν το 7% του συνολικού πληθυσμού ενός χωριού ή ενός δήμου. Μεταξύ του 11ου και του 15ου έτους, το ανώτατο όριο ανέρχεται στο 14% του πληθυσμού ενός χωριού ή ενός δήμου. Μετά το 15ο έτος, το ανώτατο όριο ανέρχεται στο 21% του συνολικού πληθυσμού του τουρκοκυπριακού συνιστώντος

κράτους. Οι περιορισμοί αυτοί θα πάνε να υφίστανται, εαν και εφόσον η Τουρκία ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

75. Στα ποσοστά αυτά συμπεριλαμβάνονται και οι πρόσφυγες άνω των 65 ετών;

Ναι. Στα ποσοστά αυτά συμπεριλαμβάνονται τόσο οι πρόσφυγες άνω των 65 ετών, όσο και οι σύζυγοι ή αδελφοί που θα τους συνοδεύουν. Επιπλέον, συμπεριλαμβάνονται στα ποσοστά και οι πρόσφυγες που θα επιστρέψουν μετά τη διετία στα προβλεπόμενα από το σχέδιο χωριά.

76. Σε ποιους δίνεται προτεραιότητα για επιστροφή;

Προτεραιότητα θα δίνεται κατά πρώτον στα πρόσωπα που πήραν την περιουσία τους πίσω και στις οικογένειές τους, κατά δεύτερον σε άλλα πρόσωπα που ήταν κάτοικοι του σχετικού δήμου ή χωριού πριν από το 1963 ή από το 1974 και στις οικογένειές τους, και κατά τρίτον, στους κληρονόμους των προσώπων αυτών.

77. Πρόσωπα που δεν είναι πρόσφυγες δικαιούνται να διαμένουν στις περιοχές αυτές;

Οι μη πρόσφυγες θα δικαιούνται να διαμένουν μόνιμα στις περιοχές αυτές, μόνον εφόσον μετά την ολοκλήρωση της επιστροφής των προσφύγων, δεν έχουν συμπληρωθεί τα προβλεπόμενα από το σχέδιο ποσοστά.

78. Οι περιορισμοί αυτοί δεν ισχύουν και για τους Τουρκοκύπριους;

Ισχύουν φαινομενικά. Αλλά είναι ευνόητο ότι ακόμα και αν όλοι οι Τουρκοκύπριοι εγκατασταθούν στις υπό ελληνοκυπριακή διοίκηση περιοχές, δεν θα έχουν υπερβεί τα προβλεπόμενα από το σχέδιο ποσοστά. Επιπρόσθετα, όσο περισσότεροι Τουρκοκύπριοι επιλέξουν να εγκατασταθούν υπό ελληνοκυπριακή διοίκηση, τόσο λιγότεροι Ελληνοκύπριοι θα μπορούν να εγκατασταθούν υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση.

79. Υπάρχει δικαίωμα διακίνησης;

Κατ' αρχήν υπάρχει. Όμως κανένας Ελληνοκύπριος, που δεν είναι μόνιμα εγκαταστημένος στις υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση περιοχές, δεν θα δικαιούται να διαμένει στις περιοχές αυτές για περισσότερα από τρία βράδια κατά μέσο όρο την εβδομάδα.

ΙΧ. ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

80. Διασφαλίζεται η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο σχέδιο Ανάν;

Κατ' αρχήν ναι. Υπάρχουν όμως μερικές αρκετά σημαντικές παρεκκλίσεις από την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι οποίες προβλέπονται ρητά στο σχέδιο.

81. Ποιες είναι αυτές;

Οι παρεκκλίσεις αυτές είναι σε γενικές γραμμές οι ακόλουθες:

- Καθιερώνονται φυλετικές διακρίσεις ως προς την απόλαυση των πολιτικών δικαιωμάτων.
- Καθιερώνονται φυλετικές διακρίσεις σε σχέση με την ελεύθερη εγκατάσταση και διαμονή του πληθυσμού.
- Καθιερώνονται φυλετικές διακρίσεις σε σχέση με την ιδιοκτησία και το δικαίωμα κατοικίας.
- Δεν κατοχυρώνεται το δικαίωμα επιστροφής όλων των προσφύγων στα σπίτια τους.
- Δεν αίρονται οι συνέπειες ενός διεθνούς εγκλήματος κατά της ανθρωπότητας, δηλαδή του τουρκικού εποικισμού των κατεχομένων εδαφών της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Καθιερώνονται δυσμενείς διακρίσεις σε σχέση με την επιστροφή κατοικιών και περιουσιών.
- Δεν προβλέπεται οποιαδήποτε αποτελεσματική θεραπεία για τις παραβάσεις αυτές, αλλά αντίθετα υπάρχει προσπάθεια επέμβασης στο δικαίωμα ατομικής προσφυγής στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

82. Σε τι συνίστανται οι φυλετικές διακρίσεις ως προς την απόλαυση των πολιτικών δικαιωμάτων;

Τα πολιτικά δικαιώματα σε ομοσπονδιακό επίπεδο θα ασκούνται με βάση την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη κάθε συνιστώντος κράτους.

83. Μπορεί ένας Ελληνοκύπριος να αποκτήσει την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους ή το αντίθετο;

Όχι. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η «φυλετική καθαρότητα» κάθε συνιστώντος κράτους.

84. Περιορίζεται η ελεύθερη εγκατάσταση των πολιτών της Δημοκρατίας;

Ναι. Κατά τα πρώτα έξι χρόνια υπάρχει πλήρης απαγόρευση του δικαιώματος εγκατάστασης Ελληνοκυπρίων υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση και το αντίθετο, ενώ μετά τη συμπλήρωση της εξαετίας προβλέπονται ποσοτικοί περιορισμοί στο δικαίωμα ελεύθερης εγκατάστασης.

85. Οι περιορισμοί αυτοί είναι οι ίδιοι που ισχύουν αναφορικά με την επιστροφή των προσφύγων;

Ναι. Μεταξύ του 7^{ου} και του 10^{ου} έτους προβλέπεται ότι οι Ελληνοκύπριοι δεν θα μπορούν να εγκατασταθούν σε περιοχή που βρίσκεται υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση, παρά μόνο μέχρι το 7% του συνολικού πληθυσμού ενός χωριού ή δήμου. Μεταξύ του 11^{ου} και του 15^{ου} έτους, το ανώτατο όριο ανέρχεται στο 14% του συνολικού πληθυσμού ενός χωριού ή δήμου. Μετά το 15^ο έτος, φτάνει στο 21% του συνολικού πληθυσμού του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους. Οι περιορισμοί αυτοί θα πάψουν να υφίστανται, εάν και εφόσον η Τουρκία ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

86. Υπάρχουν περιορισμοί στο δικαίωμα διακίνησης και διαμονής;

Ναι. Κανένας Ελληνοκύπριος που δεν είναι μόνιμα εγκατεστημένος στις υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση περιοχές, δεν θα δικαιούται να διαμένει στις περιοχές αυτές για περισσότερα από τρία βράδια κατά μέσο όρο την εβδομάδα.

87. Θα υπάρχει περιορισμός στο δικαίωμα των Ελλήνων και των Τούρκων υπηκόων να διαμένουν στην Κύπρο;

Ναι. Δεν θα μπορούν να διαμένουν στην Κύπρο Έλληνες υπήκοοι, εφόσον ο αριθμός τους φθάσει στο 5% του αριθμού των προσώπων που κατέχουν την εσωτερική ιθαγένεια του ελληνοκυπριακού συνιστώντος κράτους. Αντίστοιχα, δεν θα μπορούν να διαμένουν στην Κύπρο Τούρκοι υπήκοοι, εφόσον ο αριθμός τους φθάσει στο 5% των προσώπων που κατέχουν την εσωτερική ιθαγένεια του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους.

88. Ο περιορισμός αυτός ισχύει και μετά την ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ;

Ναι. Ο περιορισμός αυτός θα ισχύει ακόμα και αν η Τουρκία ενταχθεί στην ΕΕ, εκτός βέβαια αν τα μέρη αποφασίσουν διαφορετικά.

89. Μας συμφέρει αυτό;

Όχι απαραίτητα. Αν θεωρηθεί ότι η Τουρκία θα ενταχθεί κάποια μέρα στην ΕΕ, θα προϋποτίθεται ότι θα έχει αυξήσει θεαματικά τους οικονομικούς της δείκτες και ότι θα αναμένει σημαντικές οικονομικές επιχορηγήσεις. Επομένως, ελάχιστη προθυμία αναμένεται να υπάρχει εκ μέρους των Τούρκων υπηκόων για μετανάστευση στην Κύπρο σε μια παρόμοια περίπτωση. Πολύ μεγαλύτερη πιθανότητα υπάρχει για μετανάστευσή τους σε ισχυρές χώρες της ΕΕ, όπως η Γερμανία, η οποία έχει ήδη μεγάλο αριθμό τουρκικών μειονοτήτων.

90. Δεν θα εμποδιστεί, όμως, με τον τρόπο αυτό, ο περαιτέρω εποικισμός της Κύπρου;

Ο εποικισμός δικαιώνεται στο σχέδιο Ανάν μέσα από τη νομιμοποίηση 75.000 εποίκων. Ακόμα κι αν θεωρηθεί ότι η Κύπρος θα αποτελέσει για κάποιο μυστηριώδη λόγο τον πρώτιστο σταθμό κατεύθυνσης Τούρκων μεταναστών μετά από τυχόν ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ, και πάλι η διάταξη του 5% θα είχε ελάχιστη σημασία.

91. Για ποιο λόγο;

Επειδή η εφαρμογή της διάταξης του 5% επαφίεται στο Συμβούλιο Αλλοδαπών, το οποίο θα αποτελείται από τρεις Ελληνοκύπριους και τρεις Τουρκοκύπριους. Σε περίπτωση απροθυμίας του τουρκοκυπριακού συνιστώμενου κράτους να εφαρμόσει τη διάταξη, δεν υπάρχουν ουσιαστικοί τρόποι εφαρμογής της.

92. Δημιουργούνται όμως προβλήματα από τις παρεκκλίσεις αυτές;

Ναι. Το δικαίωμα ελεύθερης διακίνησης και εγκατάστασης είναι η πλέον θεμελιώδης αρχή της ΕΕ. Η μόνιμη παρέκκλιση από το δικαίωμα αυτό θα εμποδίζει την ομαλή εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου και τη λειτουργία της κοινής αγοράς. Ταυτόχρονα, θα καθιστά τους Ελληνοκύπριους, Ευρωπαίους πολίτες δεύτερης κατηγορίας.

93. Γιατί θα καθιστά τους Ελληνοκύπριους Ευρωπαίους πολίτες δεύτερης κατηγορίας;

Επειδή οποιοσδήποτε Ευρωπαίος πολίτης θα έχει το δικαίωμα να εγκατασταθεί και να διακινείται ελεύθερα σε οποιοδήποτε μέρος της κυπριακής επικράτειας, καθώς και να αγοράζει περιουσία. Οι μόνοι που θα περιορίζονται κατά την άσκηση αυτών των δικαιωμάτων θα είναι οι Ελληνοκύπριοι και οι Ελλαδίτες.

94. Δεν θα περιορίζονται όμως και οι Τουρκοκύπριοι;

Θεωρητικά ναι. Όμως λόγω του μικρού τους αριθμού, οι Τουρκοκύπριοι μπορούν στην πράξη να εγκατασταθούν όπου επιθυμούν ανεξάρτητα από τις ποσοστώσεις.

95. Θα προστατεύεται η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων;

Ναι. Αλλά το σχέδιο προβλέπει ότι το Πρωτόκολλο 1 που αφορά στο δικαίωμα ιδιοκτησίας, και με βάση το οποίο η κα Τντίνα Λοϊζίδου κέρδισε την προσφυγή κατά της Τουρκίας, δεν θα προστατεύεται. Ο τέως Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας διαβεβαίωσε, μετά από έντονες διαμαρτυρίες, ότι πρόκειται περί λάθους και ότι ο ΟΗΕ του απέστειλε επιστολή στην οποία αναφέρει ότι το λάθος θα διορθωθεί στο τελικό κείμενο.

96. Πρόκειται πράγματι περί λάθους;

Όχι. Θα ήταν πραγματικά απίστευτο να φανταστεί κανείς ότι συμπεριλήφθηκαν τα Πρωτόκολλα 2 – 13 και αφέθηκε κατά λάθος έξω το Πρωτόκολλο που παραβιάζεται από τις διατάξεις του σχεδίου Ανάν, δηλαδή το Πρωτόκολλο 1. Πρόκειται για προσπάθεια να αποτραπεί κάθε δικαίωμα των Ελληνοκυπρίων προσφύγων να προσφύγουν στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

97. Τι προβλέπει το σχέδιο Ανάν για τους αγνοουμένους;

Ο επικεφαλής κάθε συνιστώντος κράτους θα λάβει μέτρα για να επιλύσει οριστικά το θέμα των αγνοουμένων. Ουσιαστικά το θέμα επαφίεται στην καλή διάθεση του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους.

X. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

98. Υπάρχουν οποιεσδήποτε ενδείξεις για το αναμενόμενο κόστος της λύσης;

Ναι. Σύμφωνα με αξιόπιστες μελέτες, το κόστος της λύσης αναμένεται να φτάσει τα 16 δισεκατομμύρια λίρες τουλάχιστον.

99. Τι περιλαμβάνει το κόστος της λύσης;

Το κόστος αυτό, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει:

- τις αποζημιώσεις προς τους πρόσφυγες που δεν θα επιστρέψουν,
- το κόστος των έργων υποδομής που θα απαιτηθούν,
- το κόστος της εναρμόνισης του τουρκοκυπριακού κράτους με το κοινοτικό κεκτημένο,
- το κόστος ανύψωσης του βιοτικού επιπέδου των Τουρκοκυπρίων και
- τις δαπάνες συντήρησης της δημόσιας υπηρεσίας.

100. Ποιος αναμένεται να καλύψει το οικονομικό κόστος της λύσης;

Το νέο κράτος. Θα γίνει προσπάθεια να εξευρεθούν δωρητές που να καλύψουν μέρος του κόστους. Ωστόσο, μέχρι τώρα δεν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις για ουσιαστική ξένη βοήθεια. Μέχρι στιγμής, μόνο η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υποσχεθεί βοήθεια ύψους 206 εκατομμυρίων ευρώ για την τριετία 2004-2006, με στόχο την ανάπτυξη του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους.

101. Πόσο μπορούμε να υπολογίζουμε στη διεθνή βοήθεια;

Μόνο μερικώς. Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι σε αρκετές παρόμοιες περιπτώσεις (Βοσνία, Αφγανιστάν, Παλαιστίνη), οι δεσμεύσεις δεν εκπληρώθηκαν.

102. Ποια τα έσοδα του νέου κράτους;

Το νέο κράτος θα έχει ως βασική πηγή εσόδων τους έμμεσους φόρους, δηλαδή το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) και άλλους Καταναλωτικούς Φόρους.

103. Πόσο θα συνεισφέρει η κάθε πλευρά;

Σύμφωνα με υπολογισμούς, τα πρώτα χρόνια οι Ελληνοκύπριοι θα συνεισφέρουν στον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό τουλάχιστον με το 90%, ενώ οι Τουρκοκύπριοι με το 10%. Το γεγονός αυτό οφείλεται τόσο

στην υφιστάμενη διαφορά πληθυσμού, όσο και στην υφιστάμενη διαφορά βιοτικού επιπέδου μεταξύ των δύο κοινοτήτων.

104. Ποιος θα χρηματοδοτήσει την ανάπτυξη του τουρκοκυπριακού κράτους;

Κυρίως οι Ελληνοκύπριοι. Μεταξύ άλλων, η οικονομική πολιτική του νέου κράτους θα δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην εξάλειψη των οικονομικών ανισοτήτων μεταξύ των δύο συνιστώντων κρατών. Αυτό θα γίνει με την επιβολή έμμεσων φόρων και τη μεταφορά των καθαρών εσόδων από τους φόρους αυτούς προς το τουρκοκυπριακό κράτος. Σύμφωνα με τον κ. Pfirter, η μεταφορά καθαρών εσόδων από το ελληνοκυπριακό στο τουρκοκυπριακό κράτος, έχει υπολογιστεί σε \$50 εκατομμύρια ετησίως.

105. Επηρεάζεται η τουριστική βιομηχανία;

Ναι. Οι τιμές των ξενοδοχείων και γενικότερα των τουριστικών υπηρεσιών θα είναι κατά πολύ φθηνότερες στο τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος από τις αντίστοιχες τιμές στο ελληνοκυπριακό συνιστών κράτος. Αναμένεται, λοιπόν, μια απότομη στροφή και μετατόπιση του τουριστικού ρεύματος από το ελληνοκυπριακό συνιστών κράτος προς το τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος.

106. Γιατί θα συμβεί αυτό;

Αυτό θα οφείλεται στο διαφορετικό νομοθετικό πλαίσιο των δύο συνιστώντων κρατών, καθώς και στο χαμηλότερο κόστος ζωής και στα φτηνότερα εργατικά χέρια του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους.

107. Θα υπάρξουν επιπτώσεις;

Ναι. Η οικονομία της Κυπριακής Δημοκρατίας βασίζεται στον τομέα των υπηρεσιών και ειδικότερα στον τουρισμό. Μια ενδεχόμενη μείωση του τουρισμού στο μελλοντικό ελληνοκυπριακό συνιστών κράτος θα δημιουργήσει αναπόφευκτα οικονομικά προβλήματα. Ο κίνδυνος αύξησης της ανεργίας είναι εμφανής, αφού ο τουριστικός τομέας δεν θα μπορεί να απορροφήσει το υφιστάμενο εργατικό προσωπικό.

108. Ποιες οι συνέπειες της λύσης στο δημόσιο χρέος και το δημοσιονομικό έλλειμμα;

Η κάλυψη του κόστους της λύσης αναμένεται να επιβαρύνει σημαντικά τόσο το δημόσιο χρέος όσο και το δημοσιονομικό έλλειμμα. Ειδικότερα,

για τη συντήρηση του υπερτραπεζικού δημόσιου τομέα θα απαιτείται μια επαναλαμβανόμενη δαπάνη που δεν θα εκλείψει με την πάροδο του χρόνου και θα επιβαρύνει μόνιμα τη δημόσια οικονομία.

109. Γιατί θα υπάρξει υπερτροφία του δημόσιου τομέα;

Επειδή θα υπάρχουν, μεταξύ άλλων, οι δαπάνες λειτουργίας (π.χ. μισθοί, συντάξεις)

- του Προεδρικού Συμβουλίου και των κυβερνήσεων των συστατικών κρατών
- των δύο Κοινοβουλίων του Ομοσπονδιακού Κράτους, καθώς και των άλλων δύο Κοινοβουλίων των συστατικών κρατών
- των υπηρεσιών του νέου κράτους, όπως του Συμβουλίου Περιουσιών, του Συμβουλίου Συμφιλίωσης και της Κεντρικής Τράπεζας
- των τριών αστυνομικών δυνάμεων
- των τριών δημόσιων υπηρεσιών

110. Ποιες οι συνέπειες της υπερτροφίας αυτής;

Μείωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της κυπριακής οικονομίας. Άσκοπη σπατάλη πόρων που θα μπορούσαν να διατεθούν για αναπτυξιακά έργα και κοινωνικές παροχές σε αυτούς που έχουν ανάγκη.

111. Ποιες οι επιπτώσεις της λύσης πάνω στον πληθωρισμό και την αξία της κυπριακής λίρας;

Αναμένεται σημαντική αύξηση του πληθωρισμού και κατ' επέκταση μείωση της αγοραστικής δύναμης της κυπριακής λίρας. Το γεγονός αυτό θα οδηγήσει αναπόφευκτα σε υποτίμηση της λίρας.

112. Γιατί θα συμβεί αυτό;

Αυτό θα συμβεί για τους εξής λόγους:

- ο πληθωρισμός στα κατεχόμενα ανέρχεται στο 75%, ποσοστό που από μόνο του αναμένεται να επηρεάσει αρνητικά τον πληθωρισμό του νέου κράτους.
- Η έντονη οικονομική δραστηριότητα που θα παρουσιαστεί λόγω της ανοικοδόμησης, των έργων υποδομής και των δαπανών ανάπτυξης στο τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος θα οδηγήσει στην αύξηση του χρήματος που θα κυκλοφορεί στην αγορά.

- Η ύπαρξη των ομολόγων αποζημίωσης που αναμένεται να εξαργυρωθούν μαζικά με τη λήξη τους, θα αυξήσει περαιτέρω το χρήμα που κυκλοφορεί στην αγορά.

113. Θα μπορέσει τελικά η Κύπρος να ενταχθεί στην ΟΝΕ και να υιοθετήσει το ευρώ;

Όχι. Ο στόχος για υιοθέτηση του ευρώ το 2006 δεν θα επιτευχθεί. Σύμφωνα με οικονομικούς αναλυτές, η ένταξη της Κύπρου στην ΟΝΕ θα πραγματοποιηθεί, στην καλύτερη περίπτωση, σε 10 χρόνια.

114. Γιατί θα συμβεί αυτό;

Αυτό θα συμβεί επειδή η Κύπρος δεν θα πληροί τα οικονομικά κριτήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως χαμηλό πληθωρισμό, σταθερό νόμισμα, χαμηλό δημόσιο χρέος και χαμηλό δημοσιονομικό έλλειμμα.

115. Αναμένεται αυξημένη επενδυτική δραστηριότητα και προσέλκυση ξένων κεφαλαίων στην Κύπρο μετά τη λύση;

Είναι αμφίβολο. Η ανάπτυξη και η επέκταση των επενδυτικών δραστηριοτήτων στο νησί θα εξαρτηθεί από το κατά πόσο θα εμποδωθεί το αίσθημα της ασφάλειας και της μονιμότητας. Στην Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία, της οποίας η επιβίωση θα εξαρτάται από την ανάγκη συνεχών συμβιβασμών μεταξύ των μερών, την επιτυχή λειτουργία των πολύπλοκων θεσμών και τις απρόβλεπτες προθέσεις της Άγκυρας, το επιδιωκόμενο αίσθημα ασφάλειας και σταθερότητας δεν φαίνεται να κατοχυρώνεται.

116. Θα μπορέσει να αντιμετωπιστεί η παράνομη οικονομική δραστηριότητα που υπάρχει σήμερα στα κατεχόμενα;

Πολύ δύσκολα. Σήμερα, στα κατεχόμενα γίνεται ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, μέσω των παράνομων τραπεζών και των καζίνο, καθώς και εμπόριο ναρκωτικών. Όλα αυτά συμβαίνουν με την υποστήριξη ή την ανοχή των κατοχικών αρχών. Δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι οι κατοχικές αρχές -που θα αποτελέσουν με το σχέδιο τη νόμιμη διοίκηση του τουρκοκυπριακού κράτους- θα θέλουν και θα μπορούν να πατάξουν την παραοικονομία.

XI. ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟ – ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ

117. Υπάρχουν περιορισμοί στη δυνατότητα απόκτησης εδαφικής περιουσίας από Ελληνοκυπρίους;

Σύμφωνα με το σχέδιο Ανάν, το ποσοστό που μπορεί να επανακτηθεί από Ελληνοκυπρίους δεν πρέπει να υπερβαίνει το 10% της συνολικής έκτασης ή του συνολικού αριθμού των κατοικιών του τουρκοκυπριακού κράτους. Δεν θα πρέπει επίσης να υπερβαίνει το 20% της συνολικής έκτασης ή του συνολικού αριθμού των κατοικιών ενός χωριού ή δήμου. Εξαιρέση από τους πιο πάνω περιορισμούς αποτελούν ρητά αναφερόμενα στο σχέδιο χωριά.

118. Πώς μπορεί να επανακτήσει ένας Ελληνοκύπριος την περιουσία του;

Για να επανακτήσει κάποιος πρόσφυγας την περιουσία του θα πρέπει να αποταθεί με το αίτημα αυτό στο Συμβούλιο Περιουσιών. Ωστόσο, η όλη διαδικασία επανάκτησης μιας περιουσίας θεωρείται μια υπερβολικά περίπλοκη υπόθεση.

119. Πώς θα συγκροτείται το Συμβούλιο Περιουσιών;

Το Συμβούλιο Περιουσιών θα είναι επταμελές. Δύο μέλη θα προέρχονται από το ελληνοκυπριακό συνιστών κράτος, δύο μέλη θα προέρχονται από το τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος, ενώ τρία θα είναι αλλοδαποί.

120. Πόσες πιθανότητες έχει κάποιος Ελληνοκύπριος να αποκτήσει την περιουσία του;

Ελάχιστες. Για να επανακτήσει κάποιος την περιουσία του θα πρέπει να πληρούνται μια σειρά από προϋποθέσεις, οι οποίες αναφέρονται ρητά στο σχέδιο Ανάν. Την εφαρμογή των προϋποθέσεων αυτών καλείται να εξετάσει το Συμβούλιο Περιουσιών.

121. Ποιος είναι ο γενικός κανόνας με τον οποίο θα αποφασίζει το Συμβούλιο Περιουσιών;

Η αίτηση πρέπει να εξετάζεται σύμφωνα με τις πρόνοιες του σχεδίου Ανάν, το οποίο θέτει περιορισμούς στην επανάκτηση περιουσίας και στο δικαίωμα εγκατάστασης.

122. Μπορούν οργανισμοί να διεκδικήσουν την επανάκτηση της περιουσίας τους;

Όχι. Κατά κανόνα οι οργανισμοί δεν μπορούν να διεκδικήσουν την επανάκτηση της περιουσίας τους.

123. Μπορεί να επιστραφεί περιουσία που χρησιμοποιείται για σκοπούς δημοσίας ωφελείας από το τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος;

Όχι. Ο τίτλος θα μεταβιβαστεί στο συνιστών κράτος και θα υπάρχει μόνο δικαίωμα αποζημίωσης.

124. Μπορεί να επιστραφεί περιουσία που απαιτείται για στρατιωτικούς σκοπούς, σύμφωνα με τη Συνθήκη Συμμαχίας;

Όχι. Παρόμοια περιουσία θα μεταβιβάζεται στο σχετικό συνιστών κράτος και θα υπάρχει μόνο δικαίωμα αποζημίωσης.

125. Αν κάποιος επανακτήσει τελικώς την περιουσία του, αυτό σημαίνει ότι μπορεί να εγκατασταθεί μόνιμα εκεί;

Όχι. Πρέπει να τονιστεί ότι το ζήτημα των περιουσιών και το δικαίωμα διαμονής αποτελούν δύο ξεχωριστά θέματα. Η ανάκτηση της περιουσίας δεν σημαίνει ότι ο ιδιοκτήτης έχει δικαίωμα μόνιμης εγκατάστασης και διαμονής στην περιουσία του, αφού το δικαίωμα αυτό υπόκειται σε περιορισμούς. Θα μπορεί όμως να διανυκτερεύει στην περιουσία του για τρία βράδια κατά μέσο όρο την εβδομάδα, όσο θα δικαιούται και ο κάθε Κύπριος πολίτης ο οποίος θα θέλει να διανυκτερεύσει στο άλλο συνιστών κράτος.

126. Από πού θα βρει τους πόρους το Ταμείο Αποζημιώσεων για να παραχωρήσει τις αποζημιώσεις;

Η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση θα παραχωρήσει το ποσό των 100 εκατομμυρίων λιρών ως αρχικό κεφάλαιο για τη λειτουργία του Ταμείου Αποζημιώσεων. Θα αναζητήσει παράλληλα δωρητές για να συμβάλουν οικονομικά. Σε περίπτωση που οι δωρητές δεν καταβάλουν το απαιτούμενο ποσό, τότε η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να καταβάλει όλο το υπόλοιπο ποσό.

127. Πού θα βρίσκει τα χρήματα η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση;

Από τη φορολογία που θα επιβαρύνει κυρίως τους Ελληνοκυπρίους.

128. Δηλαδή το Ταμείο Αποζημιώσεων θα καλύπτεται κυρίως από τη φορολόγηση των Ελληνοκυπρίων;

Ακριβώς. Όσο και αν φαίνεται παράδοξο, η χρηματοδότηση μεγάλου μέρους των αποζημιώσεων προς τους Ελληνοκύπριους πρόσφυγες, ως αντάλλαγμα για την οριστική απώλεια των περιουσιών τους, θα γίνεται από τους ίδιους τους Ελληνοκυπρίους. Πρόκειται, ουσιαστικά, για ένα είδος αυτό-αποζημίωσης.

129. Με ποια μορφή θα λάβουν τις αποζημιώσεις τους οι πρόσφυγες που τελικά δεν θα επανακτήσουν τις περιουσίες τους;

Η αποζημίωση θα λαμβάνεται υπό τη μορφή ομολόγων.

130. Δηλαδή οι πρόσφυγες δεν θα πάρουν μετρητά ως αποζημίωση;

Όχι. Οι πρόσφυγες οι οποίοι δεν θα επανακτήσουν τις περιουσίες τους δεν θα λάβουν μετρητά ως αποζημίωση, αλλά ομόλογα.

131. Και πότε θα εξαργυρώνονται τα ομόλογα;

Τα ομόλογα θα εξαργυρώνονται σε 10 ή 15 χρόνια από την έκδοσή τους.

132. Η έκδοση των ομολόγων θα γίνεται άμεσα;

Όχι. Σύμφωνα με τις πρόνοιες τους σχεδίου Ανάν, η έκδοση ομολόγων μπορεί να κρατήσει μέχρι και δέκα χρόνια.

133. Δηλαδή μπορεί να περάσουν και 25 χρόνια για να εξαργυρωθούν τα ομόλογα;

Ακριβώς. Μπορεί να χρειαστούν μέχρι και δέκα χρόνια για να εκδοθούν τα ομόλογα και άλλα δεκαπέντε μέχρι να εξαργυρωθούν.

134. Αν κάποιος δεν ικανοποιηθεί από το Συμβούλιο Περιουσιών, θα μπορεί να ακολουθήσει το παράδειγμα της κας Τιτίνας Λοϊζίδου και να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο;

Σύμφωνα με το σχέδιο Ανάν, όχι. Το βάρος της οικονομικής αποζημίωσης των Ελληνοκυπρίων για απώλεια χρήσης, θα το έχει το ελληνοκυπριακό συνιστών κράτος και όχι η Τουρκία. Επιπλέον, το Σχέδιο Ανάν καλεί την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση και τα συνιστώντα κράτη να ζητήσουν από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων να απορρίψει οποιαδήποτε προσφυγή εκκρεμεί εναντίον της Τουρκίας.

135. Δηλαδή, γίνεται προσπάθεια ακύρωσης των προσφυγών που έχουν κατατεθεί από εκτοπισμένους στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο;

Ναι. Γίνεται προσπάθεια ακύρωσης των εκατοντάδων προσφυγών που έχουν κατατεθεί από εκτοπισμένους και οι οποίες αναμένεται να δημιουργήσουν ένα ανυπολόγιστο οικονομικό βάρος για την Τουρκία.

136. Προβλέπεται οποιαδήποτε αποζημίωση για την απώλεια χρήσης μιας περιουσίας;

Κάθε περίπτωση εξετάζεται ανεξάρτητα.

137. Από ποιον;

Από το κράτος προέλευσης του αιτητή.

138. Δηλαδή, ένας Ελληνοκύπριος πού θα αποταθεί;

Στο ελληνοκυπριακό συνιστών κράτος.

139. Αν γίνει δεκτή η αίτησή του, από πού θα αποζημιωθεί για την απώλεια χρήσης της περιουσίας του;

Από τον προϋπολογισμό του ελληνοκυπριακού συνιστώντος κράτους.

XII. ΑΣΦΑΛΕΙΑ

140. Θα απόστρατικοποιηθεί η Κύπρος;

Όχι. Παρόλο που θα διαλυθούν οι κυπριακές στρατιωτικές δυνάμεις, η Τουρκία και η Ελλάδα θα διατηρήσουν στρατιωτικά αποσπάσματα στην Κύπρο που θα αριθμούν 6000 άντρες το καθένα. Ταυτόχρονα, η Βρετανία θα διατηρήσει όλα τα στρατεύματα και τα όπλα που έχει στην Κύπρο.

141. Θα μείνουν για πάντα τα ξένα στρατεύματα στην Κύπρο;

Δεν υπάρχει συμφωνία. Το σχέδιο Ανάν προβλέπει ότι με την ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ, τα στρατιωτικά αποσπάσματα της Ελλάδας και της Τουρκίας θα αποχωρήσουν, εκτός αν συμφωνηθεί διαφορετικά. Η Τουρκία επιμένει σε μόνιμη παρουσία τουρκικών στρατευμάτων στην Κύπρο.

142. Τι θα γίνει με την Εθνική Φρουρά;

Σε περίοδο 24 μηνών η Εθνική Φρουρά θα πρέπει να διαλυθεί.

143. Τότε, ποιοι θα έχουν την ευθύνη για την ασφάλεια της Κύπρου;

Την ευθύνη για την ασφάλεια της Κύπρου και του πληθυσμού της θα την έχουν από κοινού η Τουρκία και η Ελλάδα.

144. Ποιοι θα είναι οι εγγυητές της Κύπρου;

Η Ελλάδα, η Τουρκία και η Βρετανία θα είναι, από κοινού, οι εγγυητές της Κύπρου.

145. Τι θα εγγυώνται;

Όπως και το 1960, οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις δεσμεύονται να διασφαλίζουν την ανεξαρτησία, την εδαφική ακεραιότητα, την ασφάλεια και τη συνταγματική τάξη της Κύπρου. Ταυτόχρονα, το καθεστώς των εγγυήσεων διευρύνεται με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε η Τουρκία, η Βρετανία και η Ελλάδα να εγγυώνται την εδαφική ακεραιότητα, την ασφάλεια και τη συνταγματική τάξη των δύο συνιστώντων κρατών.

146. Θα έχουν δικαίωμα επέμβασης;

Ναι. Παραμένουν σε ισχύ οι πρόνοιες της Συνθήκης Εγγυήσεως του 1960 (Άρθρο 4). Δηλαδή, σε περίπτωση διαταραχής ή κρίσης, οι εγγυήτριες δυνάμεις θα διαβουλεύονται και θα παίρνουν μέτρα με στόχο τη σταθεροποίηση της κατάστασης.

147. Θα μπορεί μια εγγυήτρια δύναμη να επέμβει από μόνη της;

Αυτό παραμένει αδιευκρίνιστο. Η Συνθήκη Εγγυήσεως του 1960, η οποία παραμένει σε ισχύ, προνοεί ότι σε περίπτωση κρίσης, εάν οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις αποτύχουν να δράσουν από κοινού, η κάθε εγγυήτρια δύναμη επιφυλάσσει το δικαίωμα να επέμβει από μόνη της για να επαναφέρει την τάξη.

148. Δηλαδή θα μπορεί η Τουρκία να επέμβει ξανά από μόνη της;

Η Τουρκία επιμένει ότι έχει δικαίωμα μονομερούς επέμβασης, παρόλο που η Ελληνική πλευρά το αμφισβητεί. Το 1974, η Τουρκία επικαλέστηκε παράνομα τη Συνθήκη Εγγυήσεως για να εισβάλει στην Κύπρο. Εάν παραμείνει η Συνθήκη Εγγυήσεως ως έχει, η Τουρκία θα μπορεί να την επικαλεστεί για να επέμβει ξανά στρατιωτικά στην Κύπρο.

149. Αν αποφασίσει η Τουρκία να χρησιμοποιήσει ένοπλη βία ποιος θα την σταματήσει;

Κανένας δεν ξέρει. Το σχέδιο Ανάν δεν δίνει απάντηση σε αυτό το ερώτημα.

150. Ποιος είναι ο ρόλος των Ηνωμένων Εθνών;

Θα υπάρχει ειρηνευτική δύναμη στην Κύπρο η οποία θα επιβλέπει την εφαρμογή της συμφωνίας. Θα καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να τηρηθούν τα συμφωνηθέντα από τα τέσσερα μέρη (Ελλάδα, Τουρκία, Ελληνοκυπρίους, Τουρκοκυπρίους).

151. Θα έχει (η ειρηνευτική δύναμη) οποιοδήποτε δικαίωμα επέμβασης σε περίπτωση που δεν εφαρμοστεί κάποια πρόνοια της συμφωνίας;

Όχι. Η δύναμη του ΟΗΕ έχει μόνο δικαίωμα επιτήρησης, αλλά όχι επέμβασης.

152. Ποιος θα καταβάλει το κόστος της ειρηνευτικής δύναμης του ΟΗΕ;

Η Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία.

153. Ποια θα είναι η σύσταση της Επιτροπής Επιτήρησης και ποιος ο σκοπός της;

Η Επιτροπή Επιτήρησης θα έχει ως αποστολή την επίβλεψη της εφαρμογής της Συμφωνίας Εγκαθίδρυσης της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας και των δύο συνιστώντων κρατών της. Θα προεδρεύεται από τα Ηνωμένα Έθνη και θα αποτελείται από αντιπροσώπους των εγγυητριών δυνάμεων (Ελλάδας, Τουρκίας, Βρετανίας) και των δύο συνιστώντων κρατών.

154. Δηλαδή ο ρόλος της θα είναι απλώς να επιβλέπει;

Ναι. Πέραν από τις Εγγυήτριες Δυνάμεις, κανένας άλλος δεν έχει δικαίωμα επέμβασης σε περίπτωση διαφωνίας ή κρίσης.

155. Ποια είναι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της Βρετανίας;

Η Βρετανία διατηρεί όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που κράτησε μετά την ανεξαρτησία της Κύπρου. Δηλαδή, όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, όπως αυτά καθορίζονται στη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης. Το νέο κυπριακό κράτος είναι υποχρεωμένο να της παρέχει όλες τις διευκολύνσεις που της παρείχε η Κυπριακή Δημοκρατία.

156. Οι Βρετανικές Βάσεις είναι έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Όχι. Με απαίτηση της Βρετανίας, οι Βρετανικές Βάσεις δεν αποτελούν έδαφος της ΕΕ.

157. Η Κυπριακή Δημοκρατία τι έκανε;

Αποδέχτηκε το διακανονισμό που έκανε η Βρετανία με την ΕΕ.

158. Θα εφαρμόζεται το ευρωπαϊκό κεκτημένο στις Βάσεις;

Μερικώς. Έχει υπογραφεί ειδική συμφωνία μεταξύ της Βρετανίας και της Κυπριακής Δημοκρατίας.

159. Θα έχει οποιονδήποτε ρόλο η ΕΕ στην ασφάλεια της Κύπρου;

Όχι. Παρόλο που έχουν ακουστεί στο παρελθόν κάποιες σκέψεις για αντικατάσταση των ελληνικών και των τουρκικών δυνάμεων με αστυνομικές δυνάμεις Σταθερότητας και Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Τουρκία εκφράζει τη σταθερή της άρνηση σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο.

160. Θα μπορεί η Κύπρος να συμμετέχει στον ευρωστρατό;

Όχι. Η Κύπρος δεν μπορεί να συμμετέχει σε καμιά επιχείρηση του ευρωστρατού.

161. Θα μπορεί η Κύπρος να διαθέτει το έδαφός της για διεξαγωγή ασκήσεων ή επιχειρήσεων από την ΕΕ, τον ΟΗΕ ή άλλους οργανισμούς;

Μόνο με την άδεια της Ελλάδας και της Τουρκίας, μέχρι η τελευταία ενταχθεί στην ΕΕ.

162. Υπάρχει τρόπος να αναθεωρηθεί αυτό το καθεστώς ασφάλειας στο μέλλον;

Όχι. Παρόλο που αναμένεται ότι με την ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ τα ελληνικά και τουρκικά αποσπάσματα θα αποχωρήσουν, η Συνθήκη Εγγυήσεως και η Συνθήκη Συμμαχίας θα παραμείνουν σε ισχύ. Η ευθύνη για την ειρήνη και την ασφάλεια της Κύπρου και των κατοίκων της θα είναι εσαεί στα χέρια της Ελλάδας και της Τουρκίας.

163. Μπορούμε να νιώθουμε ασφαλείς κάτω από ένα τέτοιο καθεστώς;

Θα είμαστε το ίδιο «ασφαλείς» όσο ήμασταν και μετά το 1960.

164. Δηλαδή;

Θα ελπίζουμε ότι η Τουρκία θα τηρήσει, αυτή τη φορά, τις δεσμεύσεις της.

XIII. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ

165. Αν τα δημοψηφίσματα είναι θετικά θα εφαρμοστεί αμέσως η συμφωνία;

Όχι. Θα υπάρξουν μεταβατικές περίοδοι.

166. Τι θα γίνει με την Κυπριακή Δημοκρατία;

Η Κυπριακή Δημοκρατία θα διαλυθεί. Θα την αντικαταστήσουν δύο νέα (συνιστώντα) κράτη, ένα ελληνοκυπριακό και ένα τουρκοκυπριακό κράτος, καθώς και μια ομόσπονδη Κυβέρνηση, η οποία έχει επικεφαλής τον κ. Παπαδόπουλο και τον κ. Ντενκτάς, από κοινού.

167. Τι θα γίνει με το ψευδοκράτος;

Το ψευδοκράτος θα μεταλλαχτεί σε νόμιμο τουρκοκυπριακό κράτος και θα έχει το δικό του σύνταγμα, σημαία και ύμνο. Θα έχει, επίσης, τη δική του κυβέρνηση, βουλή και αστυνομία. Το τουρκοκυπριακό κράτος θα είναι ίσο με το ελληνοκυπριακό κράτος.

168. Κατά τη μεταβατική περίοδο, ποιοι θα είναι οι επικεφαλής του κυπριακού κράτους;

Ο Τάσος Παπαδόπουλος και ο Ραούφ Ντενκτάς.

169. Για πόσο καιρό θα είναι συμπρόεδροι;

Για περίοδο 30 μηνών.

170. Η Βουλή της Κυπριακής Δημοκρατίας τι θα γίνει;

Θα διαλυθεί με την εφαρμογή της Θεμελιώδους Συμφωνίας.

171. Πότε θα επιστραφούν εδάφη;

Μέσα σε διάστημα τριών ετών προβλέπεται ότι θα επιστραφεί το 9% των εδαφών που κατέχεται σήμερα από την Τουρκία. Η επιστροφή θα γίνει σε έξι φάσεις. Έως ότου ολοκληρωθεί η επιστροφή εδαφών, η διοίκησή τους θα παραμένει στο τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος. Ίσως υπάρξει

περαιτέρω καθυστέρηση στην επιστροφή εδαφών, αφού θα πρέπει να αναζητηθεί και να εξευρεθεί χώρος μεταστέγασης των σημερινών τους κατοίκων, προτού παραδοθούν στους νόμιμους κατοίκους τους.

172. Πότε εκλέγονται τα πρώτα όργανα των συνιστώντων κρατών;

Εντός 40 ημερών από τη θέση σε ισχύ της Ιδρυτικής Συμφωνίας, τα συνιστώντα κράτη θα εκλέξουν τα μέλη των νομοθετικών τους σωμάτων και άλλους αιρετούς αξιωματούχους.

173. Πότε εκλέγεται το μεταβατικό κοινοβούλιο του ομοσπονδιακού κράτους;

Δεν εκλέγεται. Θα διορίζονται 24 αντιπρόσωποι από τα νομοθετικά σώματα κάθε συνιστώντος κράτους.

174. Για πόσο καιρό θα λειτουργεί το μεταβατικό αυτό κοινοβούλιο;

Για ένα χρόνο μετά την έναρξη της Ιδρυτικής Συμφωνίας.

175. Τι γίνεται μετά;

Εκλέγονται τα μέλη της Γερουσίας και της Βουλής, σύμφωνα με το νέο Σύνταγμα.

176. Πώς διορίζεται το πρώτο υπουργικό συμβούλιο;

Οι συμπρόεδροι θα κατονομάσουν έξι Κύπριους πολίτες ως επικεφαλής των υπουργείων της ομοσπονδιακής κυβέρνησης κατά τον πρώτο χρόνο της μεταβατικής περιόδου. Οι υπουργοί θα εγκριθούν από το κοινοβούλιο με απλή πλειοψηφία.

177. Για πόσο καιρό θα λειτουργεί το μεταβατικό αυτό υπουργικό συμβούλιο;

Μέχρι και ένα χρόνο μετά την έναρξη της Ιδρυτικής Συμφωνίας.

178. Τι γίνεται μετά;

Το κοινοβούλιο θα εκλέξει εξαμελές υπουργικό συμβούλιο.

179. Αυτό το υπουργικό συμβούλιο θα μετατραπεί κάποτε σε Προεδρικό Συμβούλιο;

Ναι. Θα μετατραπεί σε Προεδρικό Συμβούλιο μόλις ολοκληρωθεί η μεταβατική περίοδος και η συμπροεδρία.

180. Δηλαδή πότε ακριβώς;

Τριάντα μήνες μετά την έναρξη της Ιδρυτικής Συμφωνίας.

181. Για πόσο καιρό θα υπάρχει μεταβατικό Ανώτατο Δικαστήριο;

Οι δύο συμπρόεδροι θα διορίσουν εννέα μέλη του μεταβατικού Ανωτάτου Δικαστηρίου (τρία μέλη από κάθε συνιστών κράτος και τρεις μη Κύπριους δικαστές), τα οποία θα έχουν δεκαπεντάμηνη θητεία. Σε περίπτωση που οι δύο συμπρόεδροι δεν συμφωνήσουν, ο κ. Ανάν θα διορίσει αυτούς που θα επιλέξει ο ίδιος.

182. Πόσο καιρό θα διαρκέσει η θητεία του μεταβατικού Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Τράπεζας;

Για περίοδο δεκαπέντε μηνών η Κεντρική Τράπεζα θα διοικείται από τριμελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο θα διορίσουν, από κοινού, οι δύο συμπρόεδροι. Κάθε κράτος θα μπορεί να προτείνει ένα μέλος, ενώ το τρίτο μέλος μπορεί να είναι μη Κύπριος. Σε περίπτωση που οι δύο συμπρόεδροι δεν συμφωνήσουν, ο κ. Ανάν θα διορίσει αυτούς που θα επιλέξει ο ίδιος.

183. Πότε θα ολοκληρωθεί η σύνθεση της νέας δημόσιας υπηρεσίας;

Σε περίοδο που δεν θα υπερβαίνει τα τρία έτη, η σύνθεση της δημόσιας υπηρεσίας θα πρέπει να διαμορφωθεί έτσι ώστε τουλάχιστον το 1/3 των δημοσίων υπαλλήλων, σε κάθε επίπεδο της διοίκησης, να προέρχεται από το τουρκοκυπριακό κράτος.

184. Ποιες θα είναι οι συνέπειες σε περίπτωση που προκύψει κάποιο πρόβλημα κατά τη μεταβατική περίοδο;

Απρόβλεπτες. Δεν υπάρχει δυνατότητα επιστροφής στην Κυπριακή Δημοκρατία, η οποία θα έχει διαλυθεί.

XIV. Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΛΥΘΕΙ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ 1^Η ΜΑΪΟΥ

185. Τι θα γίνει αν πούμε όχι στο δημοψήφισμα;

Τίποτα το ανησυχητικό. Η Κυπριακή Δημοκρατία εντάσσεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

186. Δηλαδή η Κυπριακή Δημοκρατία εντάσσεται στην ΕΕ και χωρίς λύση του Κυπριακού;

Ναι. Η Συνθήκη Προσχώρησης της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΕΕ είναι σαφής και ξεκάθαρη. Η λύση του Κυπριακού δεν αποτελεί προϋπόθεση για την ένταξη.

187. Δηλαδή οι κατεχόμενες περιοχές θα ενταχθούν κι αυτές στην ΕΕ;

Ναι. Οι κατεχόμενες περιοχές είναι έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας και αυτό αναγνωρίζεται από την ίδια την ΕΕ. Η εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου αναστέλλεται μέχρι τη λύση του Κυπριακού.

188. Ποιες θα είναι οι επιπτώσεις της ένταξης χωρίς λύση;

Η Τουρκία θα κατέχει πλέον ευρωπαϊκό έδαφος. Η λύση του Κυπριακού θα πρέπει να είναι σύμφωνη με το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

189. Υπάρχει κίνδυνος διχοτόμησης;

Μικρότερος από προηγούμενος. Κανένα ευρωπαϊκό κράτος δεν μπορεί να αναγνωρίσει το ψευδοκράτος, εφόσον τα εδάφη του ψευδοκράτους αναγνωρίζονται από την ΕΕ ως κατεχόμενα εδάφη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μέλος του ΟΗΕ και τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας θεωρούν την ανακήρυξη του ψευδοκράτους άκυρη.

190. Δηλαδή καμιά ευρωπαϊκή χώρα δεν μπορεί να αναγνωρίσει το ψευδοκράτος;

Όχι. Σε καμιά περίπτωση. Για να αναγνωρισθεί το ψευδοκράτος, πρέπει να αλλάξει η Συνθήκη Προσχώρησης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

191. Πώς μπορεί να γίνει αυτό;

Μόνο με τη συναίνεση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Πράγμα αδύνατο.

192. Υπάρχει περίπτωση να υιοθετηθεί νέο ψήφισμα από το Συμβούλιο Ασφαλείας, με το οποίο να αναγνωρίζεται το ψευδοκράτος;

Όχι. Η Αγγλία και η Γαλλία είναι μέλη τόσο της ΕΕ όσο και του Συμβουλίου Ασφαλείας. Με βάση τις δεσμεύσεις τους έναντι της ΕΕ, δεν μπορούν να αναγνωρίσουν το ψευδοκράτος, και συνεπώς είναι υποχρεωμένες να θέσουν βέτο σε οποιαδήποτε παρόμοια προσπάθεια. Παράλληλα, η Κίνα και η Ρωσία, μόνιμα κράτη μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας τα οποία αντιμετωπίζουν αποσχιστικά κινήματα (Ταϊουάν, Τσετσενία), έχουν ξεκαθαρίσει ότι δεν πρόκειται να αναγνωρίσουν δεύτερο κράτος στην Κύπρο.

193. Αν κάποιες αραβικές χώρες αναγνωρίσουν το ψευδοκράτος, τότε τι γίνεται;

Σε αυτή την περίπτωση θα διασαλευθούν οι σχέσεις τους με ολόκληρη την ΕΕ. Δύσκολα κάποια αραβική χώρα θα θελήσει να διακινδυνεύσει κάτι παρόμοιο.

194. Υπάρχει κίνδυνος να έρθουν περισσότεροι έποικοι;

Μικρότερος από προηγουμένως. Η Τουρκία θα είναι υπόλογη στην ΕΕ για κάθε προσπάθεια αλλοίωσης του δημογραφικού χαρακτήρα της Κύπρου.

195. Τι θα κάνουν οι Τουρκοκύπριοι;

Οι Τουρκοκύπριοι θα απολαμβάνουν τα οφέλη του Ευρωπαϊού πολίτη και θα αυξήσουν την πίεση προς την Τουρκία για να λύσει το Κυπριακό, ώστε ολόκληρη η Κύπρος να απολαμβάνει τα πλεονεκτήματα της ένταξης και της πλήρους εφαρμογής του ευρωπαϊκού κεκτημένου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Κυπριακή Δημοκρατία μπορεί να αξιοποιήσει τους Τουρκοκύπριους σε διεθνείς αποστολές, όπως αυτές της ΕΕ, του ΟΗΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης και των πρεσβειών του κράτους μας σε πρωτεύουσες-κλειδιά, έτσι ώστε να δημιουργηθεί μια δυναμική πραγματικής επανένωσης της Κύπρου και του λαού της, στα πλαίσια μιας επανενωμένης Ευρώπης χωρίς σύνορα και ξένες εγγυήσεις.

196. Τι θα κάνει η Τουρκία;

Εφόσον επιθυμεί να έχει σχέσεις με την ΕΕ, θα υποχρεωθεί να αναγνωρίσει την Κυπριακή Δημοκρατία και να προχωρήσει σε τελωνειακή ένωση μαζί της. Το ευρωπαϊκό κεκτημένο μπορεί να αποτελέσει τη βάση των σχέσεων της Τουρκίας με την Κυπριακή Δημοκρατία, εφόσον συνεχίσει να επιθυμεί την ένταξή της στην ΕΕ.

197. Θα υπάρξει διεθνές ενδιαφέρον για τη λύση του Κυπριακού;

Αναγκαστικά ναι. Από τη στιγμή που η Κυπριακή Δημοκρατία αποτελεί μέρος της ΕΕ, το κυπριακό πρόβλημα θα αποτελεί και ευρωπαϊκό πρόβλημα. Η ΕΕ θα είναι υποχρεωμένη, ηθικά και πολιτικά, να συμβάλει στην επίλυση του Κυπριακού.

198. Ποιες αρχές θα διέπουν μια μελλοντική λύση του Κυπριακού;

Το Κυπριακό θα λυθεί σύμφωνα με τις αρχές του ευρωπαϊκού κεκτημένου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Κύπρος θα έχει το ανάλογο δημοκρατικό πολίτευμα, καθεστώς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας, με τα υπόλοιπα 24 κράτη μέλη της ΕΕ.

199. Θα δεχθεί η Τουρκία λύση του Κυπριακού σύμφωνα με το ευρωπαϊκό κεκτημένο;

Εφόσον επιθυμεί να συνεχιστεί ομαλά η ευρωπαϊκή της πορεία και να γίνει μέλος της ΕΕ, θα υποχρεωθεί να αποδεχθεί λύση του Κυπριακού σύμφωνα με τις αρχές της ΕΕ. Και οι αρχές αυτές περιλαμβάνουν πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των βασικών ελευθεριών, καθώς και την πλήρη εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου.

200. Ποιον θα συμφέρει μια λύση βασισμένη στο ευρωπαϊκό κεκτημένο;

Όλους. Μια λύση η οποία θα στηρίζεται στο ευρωπαϊκό κεκτημένο και στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διασφαλίζει ειρήνη, σταθερότητα, ανάπτυξη και ευημερία προς όφελος όλων των νόμιμων κατοίκων της Κύπρου, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, Μαρωνιτών, Λατίνων και Αρμενίων.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αιμιλιανίδης, Κέντας, Κοντός, Μαυρομμάτης, Φωκαΐδης, *Το Σχέδιο Ανάν, Πέντε Κείμενα Κριτικής*, Εκδόσεις Ύψιλον / Αιγαίον, Αθήνα, 2003.
- Αλιβιζάτος, Ν., “Τα Συνταγματικά του Σχεδίου Ανάν”, Γεωστρατηγική, τεύχος 1, 2003.
- Δρόσος, Γ., “Η Συνταγματική Διάσταση του Σχεδίου Ανάν”, Γεωστρατηγική, τεύχος 1, 2003.
- Θεοφάνους, Α., *Το Σχέδιο Ανάν και η Ευρωπαϊκή Επιλογή*, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα, 2003.
- Παπασάββας, Σ., *Το Σχέδιο Ανάν: Ένα Εποικοδομητικά Ασαφές Συνταγματικό Μέλλον για την Κύπρο*, Εκδόσεις Σάκκουλας, 2003.
- Χρυσόγονος, Κ., “Η Πρόταση του Γ.Γ. Γραμματέα Ο.Η.Ε. για Νέο Κυπριακό Σύνταγμα”, Γεωστρατηγική, τεύχος 1, 2003.